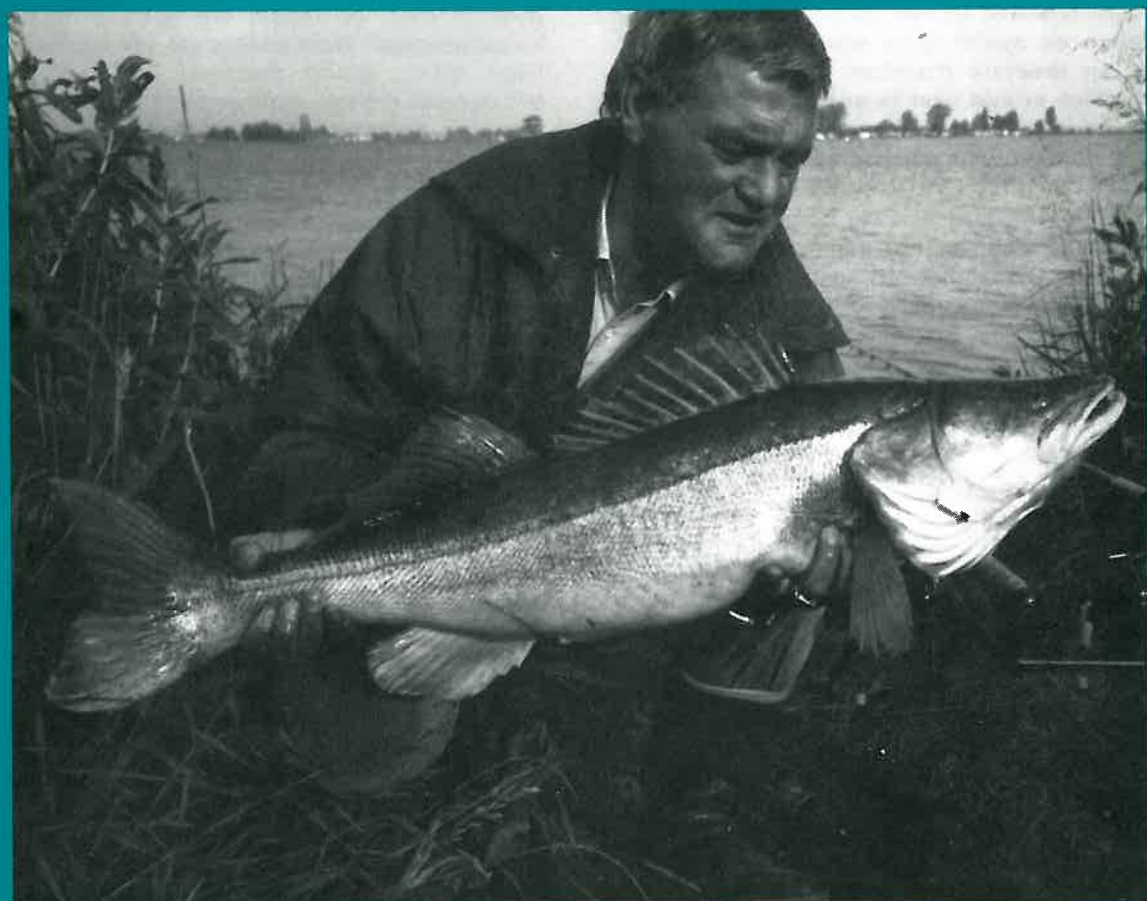

ZINVOLLE HENGELPRAAT

Jan Schreiner & Zoon

*De werphengel als mechanisch vistuig
Hoe stelt men een slip af?
Hoe kiest men een juiste lijndikte?
Wat is buigweerstand?
Hoe drilt men een vis?
Hoe kiest men de juiste hengel?
Wat betekent massa en krachtdistributie?*

f 7,95

FILOSOFIE

Een volstrekt onbelangrijke gebeurtenis kan in de verbeelding van een klein jongetje tot zo'n geweldig avontuur uitgroeien, dat het zijn gehele toekomstige leven gaat bepalen.

Dat is ons overkomen.

Het feit dat er momenteel Fair Play hengels bestaan, is namelijk terug te voeren op de vangst van ons eerste voorntje.

Door dit nauwelijks noemenswaardige voorval destijds, werden wij zo gepassioneerd en bezeten van de sportvisserij, dat we ons er nooit meer van hebben kunnen losmaken. En niets anders overbleef dan die visserij als vak te kiezen. Een vak waarin creativiteit, gevoel voor stijl, kennis van zaken en motivatie, op een bijna volmaakte manier zouden kunnen worden gecombineerd met onze liefhebberij. Dit voornemen kon volgens ons alleen maar worden verwezenlijkt met een bepaalde filosofie als uitgangspunt. Een filosofie die in een paar regels kan worden verduidelijkt. **De sportvisserij is van zo'n groot belang in een mensenleven en neemt zo'n voorname plaats in, dat het beste en mooiste materiaal maar nauwelijks goed genoeg is zich er aan over te geven.**

Om de simpele reden dat de uren die aan het water worden doorgebracht, tot de mooiste in ons bestaan behoren.

Wij zijn ons bewust met deze filosofie nooit de massa te kunnen bereiken. Daar doen wij ook geen moeite voor. Wij willen het zelfs niet. Omdat het ten koste zou gaan van onze liefhebberij. En tegenstrijdig zou zijn aan onze filosofie. Wij mengen ons dus niet in de gigantische concurrentiestrijd van de grote buitenlandse hengel-fabrieken die mondiaal gezamenlijk miljoenen hengels per jaar afleveren en streven de prijzen zo aantrekkelijk mogelijk te houden. Om de enorme doelgroep waarop zij zich richten te kunnen bereiken. Wij wensen niet op deze manier te concurreren. Wij richten ons op een andere doelgroep. Wij hebben gekozen voor individuele sportvissers. Voor sportvissers die al geruime tijd ervaring hebben opgedaan met andersoortige hengels en dus in staat zijn kritisch te vergelijken, te oordelen en te waarderen. Het zou daarom in strijd zijn met onze filosofie, een pas beginnend sportvisser een Fair Play hengel te adviseren. Omdat hij nog geen oordeel kan vellen; zo'n hengel zou hem niet gelukkig kunnen maken. Hij komt er later voor in aanmerking, als hij de nodige lesjes heeft geleerd.

De meeste vissers die zich een hengel aanschaffen gaan daarbij op het uiterlijk af. En op een prijs.

Maar veel vissers zijn zich niet bewust van het feit dat een werphengel een mechanisch vlistulg is. Een mechanisch vlistulg dat alleen werkelijk bruikbaar is, als het over bepaalde eigenschappen beschikt. Over eigenschappen die helaas volledig onzichtbaar zijn maar ongelooflijk belangrijk.

Deze eigenschappen maken namelijk het verschil uit tussen een soort buis met geleideringen en een handgreep, en een geraffineerd viswapen waarmee bijna wonderbaarlijke prestaties kunnen worden verricht.

Dat maakt het in het algemeen zo moeilijk en riskant om zonder betrouwbare voorlichting voor de juiste soort hengel te kiezen. Het blijft daardoor voor menige visser een onbegrijpelijke zaak dat meneer A op zijn gemak een vis van twintig pond kan landen met een lijntje van 0.18 mm, terwijl meneer B een gelijksoortige vis verspeeld met een lijn van 0.30 mm.

Wij hopen u duidelijk te kunnen maken hoe dat kan.

Wereldwijd verlaten miljoenen werphengels de grote fabrieken. Deze hengels zijn niet zozeer bedoeld voor de enkelingen die zeer hoge eisen stellen, het zijn producten die zoveel mogelijk voor iedere beurs in aanmerking moeten komen.

Daar is niets op tegen; het geeft zelfs blijk van goed koopmanschap. Want vissers die van wanten weten en zeer hoge eisen stellen behoren tot zo'n klein en dus onbelangrijk groepje, dat het voor bedrijven die aan massa-productie doen volkomen oninteressant is met dit groepje rekening te houden.

De sportvisserij is een gigantische vorm van massarecreatie geworden; de enkelingen die hogere eisen stellen zijn commercieel van geen belang.

Heel anders wordt het als men, net als wij, het voornemen heeft voor een zeer kleine markt te gaan werken. En een product te gaan maken dat zich op alle punten onderscheidt van wat algemeen wordt aangeboden.

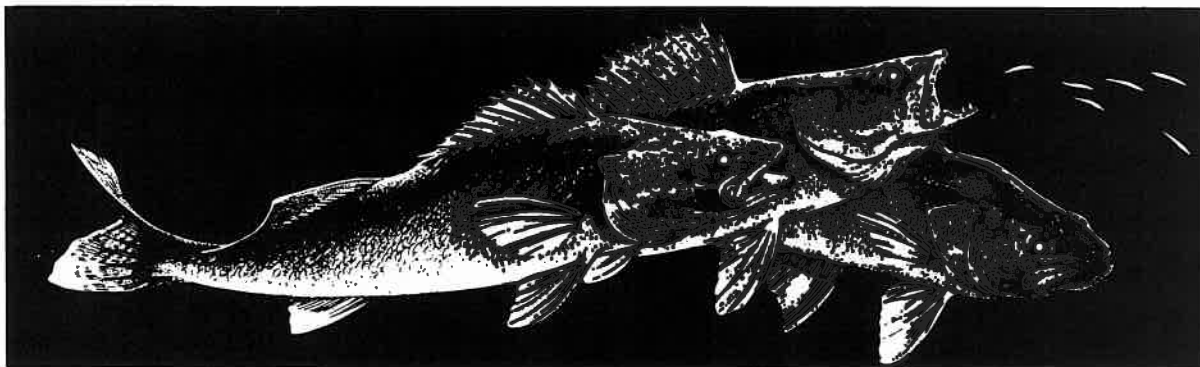
Dan verschijnt het volgende beeld.

Omdat al onze Fair Play hengels geheel met de hand worden gemaakt en dit soort werk heel arbeidsintensief is, hebben wij verhoudingsgewijs een belachelijk kleine productie. Daar maken wij geen geheim van.

Deze productie blijkt echter ieder jaar weer opnieuw te klein te zijn; ieder jaar zouden wij ongeveer twee- á driehonderd hengels meer kunnen verkopen dan wij kunnen maken. Een situatie waarmee wij zeer gelukkig zijn.

Onze verkoop is echter groot genoeg om te kunnen blijven bestaan. En omdat wij in de sportvisserij het "supermarkt-syndroom" verafschuwen, achten wij ons zelf bevoorrecht. Dagelijks zijn wij zeer nauw betrokken bij onze sport. Dagelijks zijn wij bezig schitterende producten te creëren. Producten waarvan algemeen wordt gezegd dat ze uniek zijn en tot de beste en mooiste ter wereld behoren. Dagelijks gaan wij om met sportvissers, geven desgewenst voorlichting, advies of goede raad. Objectief, als visser tegenover visser. Wat wil men meer?

Dagelijks intens betrokken zijn bij de sportvisserij; mag een jongetje dat lang geleden buiten zinnen raakte bij de vangst van zijn eerste voorntje nog meer van dit aardse bestaan verlangen?

OVER WERKELIJKE VOORUITGANG EN VERNIEUWING

De begrippen "nieuw" en "modern" zijn in de sportvisserij gevleugelde woorden, die men dagelijks in de hengelsport-lectuur kan tegenkomen.

Waardoor de indruk wordt gewekt dat onze sport zich in bliksemtempo aan het vernieuwen en ontwikkelen is.

Die indruk wordt nog verstevigd door het periodiek verschijnen van materiaal dat iets anders van kleur of vorm is gemaakt (kunstaas), door het gebruik van voordien onbekend kunststof materiaal (hengels) of door het op de markt brengen van nooit eerder geïmporteerde, meestal vreemdsoortige attributen.

In feite echter verandert er principieel maar bijzonder weinig. Soms is er zelfs van langdurige stilstand en zelfs achteruitgang sprake.

Nuchter en objectief bekeken, hoewel vanuit een andere richting, is de laatste vijftig jaar maar heel weinig vooruitgang geboekt in de sportvisserij.

Vooral wat normen, uitgangspunten en meningen betreft. In het kort gezegd: vissers die van werphengels gebruik maken - en dat is bijna iedere sportvisser -, bezitten weleenswaar moderne materialen, **maar veel van hen gebruiken ze op een manier die vroeger bij het vissen met een vaste hengel behoorde.**

In het algemeen vist men er veel te zwaar mee. Werphengels worden nog vaak gezien als vistuigen om er slechts vis mee te kunnen vangen, in plaats van als speeltuigen om er een verrukkelijk spel mee te kunnen ontwikkelen. In het algemeen wordt veel zwaarder gevestigd dan nodig is en daardoor veel minder gevangen dan mogelijk zou zijn.

Dat kan haast niet anders. **Omdat we in een periode leven waarin de evolutie op het gebied van de visserij met werphengels nog maar nauwelijks begonnen is.** Vergis u niet in de snelheid waarmee evoluties zich voltrekken. Zodra het om norm- of mentaliteitsveranderingen gaat, om het accepteren van nieuwe uitgangspunten, het opzij zetten van verouderde denkbeelden en het loskomen van conservatieve denkpatronen, voltrekt een evolutie zich met grote traagheid. Luistert u maar.

Toen ca. 500 jaar voor Christus de wijsgeer Phibilaus beweerde dat de aarde niet de vorm had van een pannekoek maar van een oliebol, duurde het nog meer dan twee duizend jaar aler deze bewering algemeen als feit werd erkent. Een evolutie voltrekt zich niet zo snel. Vlak na de Tweede Wereldoorlog kwam de lijn van nylon op de markt en werden werphengels en werpmolens geïntroduceerd waarmee men grote afstanden kon overbruggen. Dat is dus ongeveer vijftig jaar geleden. Daarvoor had iedereen nooit anders dan met een vaste hengel gevestigd. **Gebruikmakend van de traditionele opvattingen die daarbij behoorden.** Men viste toen hoofdzakelijk om vis te kunnen vangen. Als aanvulling op het voedselpakket van die tijd. **Dat is nog maar een halve eeuw geleden. Er kan dus nauwelijks van een evolutie worden gesproken.**

Als men dan ook zou beweren dat de visserij met werphengels momenteel in luiers loopt, zou van sterkte overdrijving sprake zijn; **de navelstreng is niet eens doorgesneden.** Het gaat allemaal niet zo snel in de sportvisserij. Ondanks de schijn. Vijfhonderd jaar na Christus verscheen de eerste haak van metaal op deze wereld. Hij was van brons gemaakt. Dat is dus vijftien eeuwen geleden. **Vijftien honderd jaar heeft men er overgedaan om een haak de perfectie te geven die hij momenteel bezit.**

Hoe kan men dan verlangen dat een nieuw cultuurver-

schijnsel als het vissen met een werphengel, vlak na de oorlog geïntroduceerd, in slechts vijftig jaar volledig tot ontwikkeling kan worden gebracht. En alle verouderde normen, meningen en traditionele benaderingen op slag vergeten of verdwenen zouden zijn. Daarom kan volgens ons het volgende naar waarheid worden vastgesteld: **de sportvisser in het algemeen heeft zich nog lang niet aangepast aan het vissen met werphengels.** Veel vissen er nog mee zoals dat voor de oorlog met een vaste hengel werd gedaan. Zij vissen met veel te zware hengels en veel te dikke lijnen.

HOE HET IN DE PRAKTIJK GAAT

Een technische evolutie, zoals die momenteel bezig is zich te voltrekken in de sportvisserij, berust vrijwel uitsluitend op een mondelinge en schriftelijke overdracht van ervaringen. De traagheid waarmee zij zich voltrekt is helaas het gevolg van het feit dat een erkende wetenschappelijke basis ontbreekt. Daardoor duurt het vele generaties aler er werkelijk iets verandert. Want op deze manier gaat het in de praktijk.

Piet, een gewone visser net als u en ik, Piet zweert bij het vissen met een vaste hengel. Hij vist hoofdzakelijk op brasem en gebruikt daar natuurlijk een bepaalde lijndikte voor. Wij leven, dit ter verheldering, in de jaren 1955 en '56. Op zekere dag komt Piet op een voor hem vreemd water terecht en hij ervaart dat de brasem daar niet alleen veel groter is maar ook veel sterker. Het verwondert hem dat hij die vissen zo gemakkelijk met dezelfde lijndikte langs de kant kan krijgen en hij gaat daarover nadenken. **Nadenken over iets is namelijk een bezigheid die ook door vissers wordt beheerst. Ook al zijn er publicisten die van mening zijn dat hengellectuur vooral nooit te technisch mag zijn. Want dan wordt het volgens hen niet begrepen. Alsof sportvisser collectief beknot worden door een verstandelijke achterstand.**

Goed, - Piet gaat nadenken. Hij komt tot de conclusie - hij ervaart het immers -, dat hij altijd veel te zwaar heeft gevestigd. Veel te zwaar dan noodzakelijk was en dus met minder kans op vangen. Hij gaat lichter vissen en ... krijgt op zekere dag een karper vast. Een vis die veel sterker is dan zijn grootste brasem en de geschiedenis herhaalt zich dus. Piet ontdekt dat het nog veel lichter kan dan hij altijd heeft gedacht. De tijden veranderen, de werphengel wordt populair en Piet leest er het een en ander over. Piet gaat begrijpen dat hij met een werphengel nog veel lichter zou kunnen vissen. Vanwege die mooie buiging, de lange lijn en de molenslip. Hij probeert het en het lukt. Ook wanneer het grotere of andere soorten vis betreft. Op het laatst komt hij tot een eindconclusie, hij heeft een lange leerschool moeten doorlopen, maar hij heeft zijn lesjes geleerd.

Klaas is een ander soort visser. Klaas schrijft weleens artikeltjes in bladen over de vissport, maar ook Klaas moet natuurlijk ervaring opdoen. Klaas vist graag op baars met een levend visje als aas. En met een paternoster en dan met wormen. Op zekere dag besluit hij op een werphengel over te stappen en hij gaat naar een winkelier. Toevallig een man die van wanten weet. Na geruime tijd worden ze het eens over wat een goede keus is en Klaas schaft zich een buigzaam hengeltje aan waarvan de winkelier beweert dat er een lijntje van 0.18 mm op gebruikt kan worden. En o wonder, dat is ook zo. Klaas vindt het lijntje aan de dunne kant, dat wel, maar schenkt de hengelhandelaar zijn volle vertrouwen. Klaas gaat vissen en heeft uitbundig plezier. De grotere soorten baars zetten zijn hengeltje in een prachtige bocht en nooit eerder heeft hij van zijn visserij zo genoten. Op een bepaalde dag wordt hij uitgenodigd door een kennis die een water weet waar enorm grote baarzen wor-

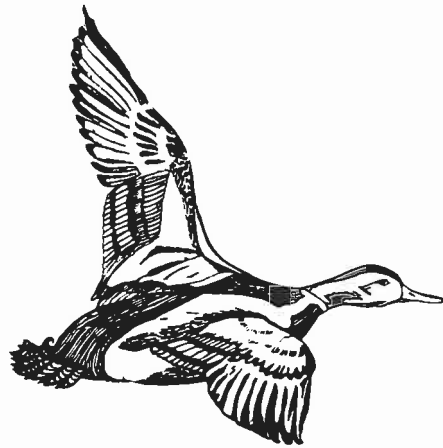
den gevangen en Klaas gaat op de uitnodiging in. Een week later zit hij met die kennis in een bootje, bekeken door een vroeg zomerzonnetje. Wat gebeurt er echter? Na de vangst van twee mooie baarzen krijgt Klaas een snoekbaars aan de haak. Een vis van een pond of vijf, geen heel grote dus, maar toch een vis van tweemaal het gewicht van de grootste baars die hij ooit ving. De dril duurt twee minuten langer dan gebruikelijk, maar er ontstaat geen enkele vorm van paniek. Ook later op de dag niet, als Klaas een vis haakt van dezelfde soort maar bijna tweemaal zo zwaar. Ook Klaas gaat nadenken. Waar was hij mee bezig, vroeg hij zich af, een lijn voor baars met een dikte van 0.18 mm, en nu dit avontuur. Waarom, vraagt hij zich af, heb ik het altijd zo zwaar gedaan?

Klaas schaft zich na enige tijd een andere hengel aan, een lichtere hengel, mooi voor de baars want geschikt voor lichtere lijnen. Een dikte van 0.14 mm blijkt voldoende. Na geruime tijd besluit Klaas iets over zijn ervaringen te gaan schrijven. Over lijndikten voor baars en lijndikten voor snoekbaars. En over het plezier dat hij er mee had beleefd en het succes dat hij had. Maar dan brandt de kritiek los.

Mondelinge zowel als schriftelijke kritiek van vissers die het zelf ook met die lijndikten hebben geprobeerd, **maar die niet begrepen dat zulke lijndikten om hengels vragen die daar geschikt voor moeten zijn.**

Deze vissers beweerden dus allemaal dat het plafond niet kon worden gewit omdat het te hoog was, maar begrepen niet dat hun ladder zes treden te kort schoot. Zij schreven dat Klaas onzin vertelde. Zoals Klaas viste kon het niet. Het was bovendien onsportief. Het waren er zoveel die dat schreven, dat de evolutie inmiddels weer voor enkele jaren tot een noodstop werd gedwongen. Maar die evolutie gaat door. Langzaam maar onstuitbaar, met horten en stoten. Afgeremd door conservatisme, tegengewerkt door behoudzucht, traditioneel denken en betweterij. Maar ze gaat door en wint meer en meer medestanders.

Vissen wordt voor een steeds groeiend aantal vissers een spel. Een heerlijk spel dat om een bepaalde instelling vraagt, om inzicht, bereidheid tot leren, om feeling en wat intelligentie. Mede daardoor gaat de sportvisserij tot het mooiste spel ter wereld behoren. Jammer dat zo weinig vissers zich dat bewust zijn.

HEEL ANDERS DAN ELDERS

Wij zijn ons bewust van het feit dat Fair Play hengels een uitzonderlijk product vertegenwoordigen.

Deze opmerking echter moet niet verkeerd worden opgevat. Wij willen niet zozeer de bazuin laten schallen over de kwaliteiten van de hengels die wij bouwen, daar moet uzelf over oordelen, wij willen even wijzen op de veranderingen die zich hebben voorgedaan in de sportvisserij en op de manier waarop wij daar rekening mee hebben gehouden. Die veranderingen hebben niet zozeer te maken met het enorme aanbod van materialen dat regelmatig op de markt verschijnt, maar hoofdzakelijk met het feit dat veel vissers andere uitgangspunten zijn gaan hanteren. Waardoor zij met heel andere ogen tegen de sportvisserij zijn gaan aankijken. Heel anders dan vroeger. Wij bedoelen dit.

Niet eens zo ontzaglijk lang geleden ging een visser uitsluitend naar de waterkant om een maaltje vis te vangen. Vis betekende voedsel en was dus zeer welkom. Momenteel gaan veel vissers met heel andere bedoelingen op pad. Met de bedoeling zich een verrukkelijke dag lang te verdiepen in de magie van een kleurrijke snoekbaarspen, om in volledige concentratie te wachten op de fascinerende aanbeet van een karper, om een poosje intiem te kunnen communiceren met een zacht bevende swingtip of om met een vlieg, streamer of spinner het toegrijpen van een vis uit

te lokken.

Veel vissers trekken er al lang niet meer op uit met de bedoeling vis te vangen. Dat zou een wat al te magere beloning zijn voor hun inspanning, vinden zij. Waar is het hen dan wel om begonnen?

Zij gaan naar hun viswater om hun favoriete vissoort te bevissen. Op de manier waaraan zij hun hart hebben verpand. Omdat zij die manier het aantrekkelijkst vinden. Zij maken een bewuste keus. Zoals andere mensen voor Mens-erger-je-niet, bingo of schaken kiezen om zich te amuseren. Ieder op zijn eigen niveau. Zij willen het vissen als een sport bedrijven, het als een spel ervaren. Geen misverstanden echter.

Een vis op een aantrekkelijke manier bevissen, **betekent automatisch dat het is begonnen die vis te vangen**, natuurlijk, maar van vangen in de zuivere betekenis van het woord kan in feite niet meer worden gesproken. Hij wordt bevestigd! Wat vindt u er van?

Wanneer een gehaakte vis keurig wordt gedruild, voorzichtig onthaakt en terug wordt gezet, kan toch onmogelijk van vangen worden gesproken? De vis keert terug in het water. We hebben hem slechts even mogen vasthouden en bewonderen. Er kan dan toch nooit sprake zijn van een vangst, van een buit of van een lekker hapje? Er is echter wel sprake geweest van een gebeurtenis vol spanning en sensatie, van een bijzonder opwindend spel. Van een spel

dat met grote betrokkenheid, feeling, gratie en intelligentie tot een goed einde werd gebracht. Een oneindig waardevoller beloning dus, dan het geringe footje dat aan het vangen en bezitten van een vis is verbonden.

Een beloning, in de vorm van een portie avontuur en romantiek, die in deze wereld van staal en beton weldadig aandoet. Die zeer schaars en voor geen geld te koop is. En nauwelijks een gelijkwaardig alternatief bezit.

Nederland is in meerdere opzichten een uitzonderlijk land. Nergens anders ter wereld wordt, in verhouding tot oppervlak, zoveel uitstekend viswater gevonden. Nergens ter wereld komen zoveel stilstaande wateren voor en nergens kunnen zoveel verschillende methoden van vissen in toepassing worden gebracht.

Nergens anders ter wereld, met uitzondering van België, vist men op brasem met ragdunne lijnen en speciaal daarvoor gemaakte werphengels. Met geen andere bedoeling dan van de brasem een geweldige sportvis te maken. Nergens anders wordt gevist met lichte en ultra-lichte swingtrophengels. Hoewel het toch de meest geraffineerde manier van vissen is op afstand en in stilstaande wateren. Waaraan ons land zo ontstellend rijk is. Nergens ter wereld wordt met lichte en ultra-lichte spinhengels op baars, snoek en snoekbaars gejaagd. Elders is er niets van bekend. Dat komt omdat wij verplicht zijn het met heel ander materiaal te doen dan vissers die hoofdzakelijk met stromend water te maken krijgen. Zoals in het buitenland.

Nergens anders op de wereld heeft men enige notie van het vlokvissen op ruisvoorn en nergens bevest men de snoekbaars op de manier en met lijndikten die wij prefereren.

In geen land ter wereld krijgen vliegvissers te maken met hoofdzakelijk ondiep en stilstaand water en nergens wordt zo ontstellend veel karperwater gevonden dat ruim, schoon en plantenarm is. Zodat met heel ander materiaal kan worden gevist dan door het buitenland wordt voorgeschreven. En dus met heel andere soorten hengels.

Maar Nederland is ook in een ander opzicht uniek te noemen. Geen enkel ander land ter wereld importeert zoveel hengelsportmateriaal als Nederland. Hetgeen mede een gevolg is van het feit dat wij geen eigen hengel- en werpmolenindustrie bezitten. Nederland importeert dus. Nederland importeert alles dat op ons gebied in de wereld wordt gefabriceerd. Uit Amerika en Canada, uit Engeland, Italië, Duitsland, Frankrijk, Zweden, Spanje, Japan, Korea, Taiwan, Hongkong, Singapore enz. enz.

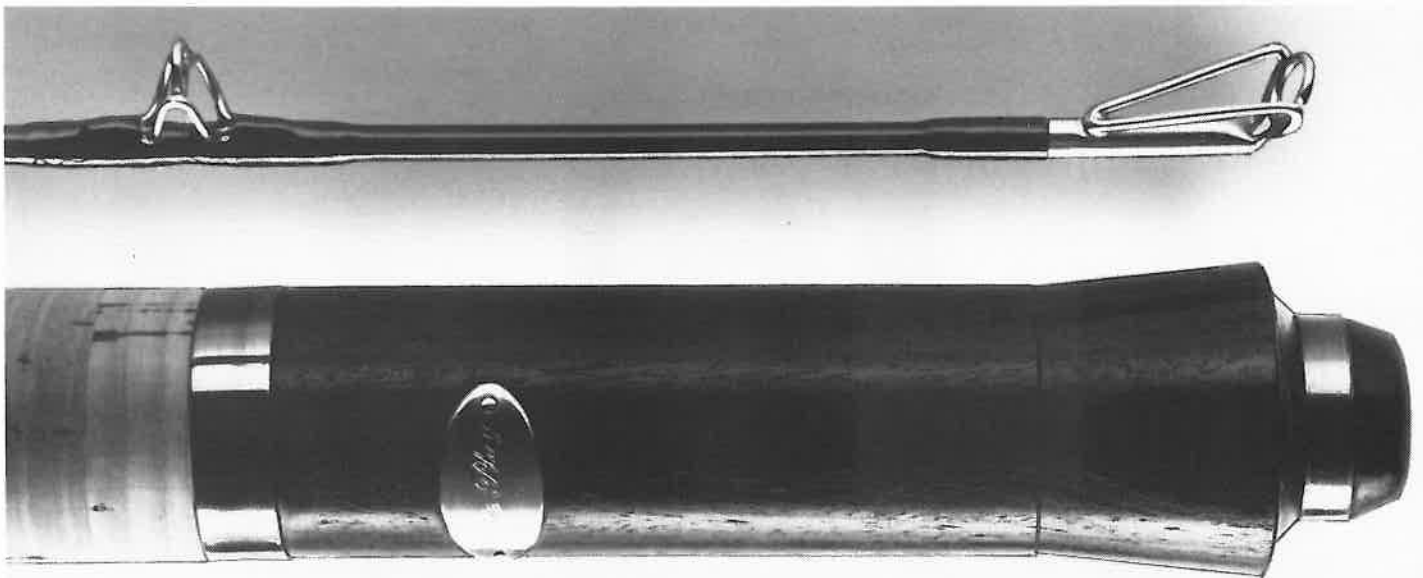
Nederlandse vissers moeten uit dit kolossale aanbod een goede keus trachten te maken en het strekt hen tot eer niet waanzinnig te worden. Zij moeten een goede keus maken uit materiaal dat afkomstig is uit landen waarin men vaak niet weet waar Nederland ligt, laat staan dat men enige notie heeft hoe men er vist of vissen wil. Wij moeten dus kiezen uit een verbijsterende overvloed. Naar eigen smaak en inzicht, kennis en voorkeur. Of aan de hand van adviezen en raadgevingen die vrijwel nooit eensluidend zijn. Of misschien haaks staan op wat de bedoeling is.

Is het een wonder dat heel wat sportvissers teleurstellende ervaringen opdoen? Het leek ons daarom nuttig u wat informatie te verstrekken.

Wat meer informatie dan gebruikelijk is. En ook een tikje afwijkend van wat algemeen als informatie wordt beschouwd.

Met de bedoeling uw inzicht en kennis met betrekking tot dit onderwerp zo mogelijk nog iets te verdiepen. Waarvoor u wellicht nog meer plezier zal gaan ondervinden. Meer plezier van het spannende spel dat sportvissen heet. Een soort gids willen wij zijn. Een gids om u langs paden te leiden die meestal worden vermeden. Een gids om u door een hengel-oerwoud te leiden waarin nogal wat onkruid woekert.

Wij hopen dat u geïnteresseerd bent en gemotiveerd genoeg om deze publicatie op uw gemak te willen doornemen. Mocht dat niet het geval zijn, misschien wilt u dan een vriend of kennis er een dienst mee bewijzen. Als hij de juiste persoon is zal dat zeker op prijs worden gesteld. Ook door ons.

Een staaltje van styling en afwerking dat alleen bij Fair Play hengels wordt gevonden. Een dergelijk uitgevoerde hengel is o.a. een gewaardeerd relatiegeschenk.

ER BESTAAT GEEN KOK DIE NAAR IEDERS MOND KAN KOKEN

Over de sportvisserij kan nooit in algemene zin worden gesproken. Doet men dat wel, dan legt men volgens ons een basis voor een groot aantal misverstanden. Wat wij bedoelen?

Wanneer men meneer A, die een **fervente wedstrijdvisser** is en heil verwacht van het vissen op afstand, wanneer men die visser een formidabele swingtiphengel aanbeveelt waarmee hij op een bijna volmaakte manier de brasem kan bevissen, is de kans heel groot dat **hij permanent op de laatste plaats zal eindigen.**

Hij kan terecht van een miskoop spreken. Omdat hij vist in gezelschap van vissers die een totaal ander uitgangspunt hanteren en volledig lak hebben aan de manier waarop zij hun vissen vangen. Als het er maar veel zijn. Dat doel heiligt in dit geval hun middelen. Wanneer meneer B echter van plan is om leuk met een swingtiphengel te gaan vissen en men stopt hem een feederhengel in handen waarmee hij honderd gram lokaas naar de horizon zou kunnen werpen, zal hij zich behoorlijk in de maling genomen voelen.

Hij wenste zich **geen hengel die zelfs door een brasem van twee pond nauwelijks tot bulgen kan worden gebracht.** Hij wil geen wedstrijd winnen, hij wil plezier beleven aan zijn vis.

Toch zijn beide heren sportvissers, toch verlangden beide een hengel om op afstand te kunnen vissen. Ook bij andere visserijen komt iets dergelijks voor. Wanneer een karpervisser voor zijn omstandigheden een fabelachtige hengel wordt geadviseerd voor een lijntje van 0.18 mm, is de kans groot dat hij tijdens het drillen van een vis het gevoel krijgt een kort moment in de hemel te verkeren. Een dergelijke sport had hij niet voor mogelijk gehouden. Het had zelfs nog lichter gekund, constateert hij achteraf. Wanneer het echter gaat om een visser die in moeilijke omstandigheden wil vissen en zich ook nog richt op

extreem zware vissen, moet heel ander materiaal op de proppen komen.

Toch hebben beide vissers het hart verpand aan de karper, toch vissen beide voor hun plezier.

Daarom kan over de sportvisserij nooit in algemene zin worden gesproken. Ook al wordt dat vaak gedaan en ontstaan juist daardoor tal van misverstanden. Wij denken te weten hoe dat komt.

Wanneer men er vanuit gaat dat wat momenteel wordt geschreven over de sportvisserij, een zulvere weergave is van de algemene opinie, ontstaat de indruk dat iedere Nederlandse visser alleen maar snoeken en karpers wil vangen van boven de dertig pond.

Die indruk is volgens ons echter niet geheel correct. Maar inmiddels wordt wel de schijn gewekt alsof de handel in hengelmateriaal alleen maar aandacht heeft voor zaken die op de vangst van deze pronkstukken zijn gericht. Natuurlijk, - materiaal voor de vangst van zeer grote vissen in moeilijke omstandigheden mag zeker niet worden verwaarloosd.

Maar naast deze vorm van vissen bestaat nog een groot aantal vismethoden dat ook bijzonder aantrekkelijk is. Vismethoden waaraan tienduizenden vissers verknocht zijn geraakt. Zij vormen zelfs de meerderheid.

Hun aantal neemt steeds toe. Langzaam, in een bedaagd tempo. Omdat het nu eenmaal veel tijd kost bij zichzelf te ontdekken voor welke richting moet worden gekozen. Omdat het veel tijd kost er achter te komen dat de visserij in ons land min of meer uniek is in vergelijking met die in de rest van de wereld. Niet alleen wat visstand en mogelijkheden betreft, maar ook in relatie tot de juiste soorten hengels.

In dit verband adviseren wij u onze Fair Play hengels eens in ogenschouw te komen nemen. Alleen maar kijken. En wat praten misschien. Het kan een nieuwe periode met betrekking tot uw liefhebberij inluiden.

*Geef een man een vis en hij heeft een dag te eten.
Leer een man vissen en hij hoeft nooit meer honger te lijden.
Geef een man een Fair Play hengel en hem zal niets te wensen overblijven.*

DRILLEN; WAAR HEBBEN WIJ HET DAN OVER?

Om enigszins te kunnen verduidelijken waaruit de belangrijkste eigenschappen van een werphengel bestaan en waarom men hem als een mechanisch vistuig moet beschouwen, is het noodzakelijk eerst het begrip "drillen" even toe te lichten.

Niet alleen omdat de eigenschappen van een hengel juist bij het drillen zo'n voorname rol spelen, maar vooral omdat over "het-gevecht-met-een-vis" heel verschillend wordt gedacht en geschreven.

Om te beginnen moet het volgende zo objectief mogelijk worden vastgesteld. Wanneer in een zwaar begroeid water wordt geopereerd, moet een gehaakte vis altijd op een geforceerde manier langs de kant worden gebracht. De ruimte ontbreekt anders te handelen. In dit verband wordt vaak gesproken over het tegenhouden van een vis of over omleiden. De vis moet tot het kiezen van een andere zwemrichting worden gedwongen, uit riet, lelies of van bomen worden weggehouden, dichterbij worden gebracht of naar de oppervlakte worden gepompt. In zulke omstandigheden heeft men geen keus. **Maar het onder de kant brengen van een vis op deze manier, heeft natuurlijk niets met drillen te maken.**

Het materiaal waarmee moet worden gevestigd heeft in bovenomschreven omstandigheden dan ook een zeer bescheiden taak. Lijn en hengel hoeven alleen maar sterk genoeg te zijn om de weerspanning van de gehaakte vis het hoofd te kunnen bieden. Het ontbreekt aan voldoende ruimte om van een ander materiaal gebruik te kunnen maken en anders te handelen. Er blijft niets anders over dan kracht tegenover kracht aan te wenden. In de geschetste omstandigheden maakt men dan ook het liefst gebruik van hengels die zeer stijf of strak zijn. Zeer terecht. Omdat ze in het onderhavige geval in feite als hefboom moeten dienen. Dat is niet onaardig bedoeld, het is niet anders. Vaak mag de gehaakte vis zelfs geen halve meter gelegenheid worden geboden zich te verplaatsen en om dat te voorkomen is een behoorlijk strakke hengel onontbeerlijk. Deze visserij verplicht echter wel tot veel zwaarder materiaal. Tot veel zwaarder materiaal dan nodig zou zijn in omstandigheden waarin gedrild zou kunnen worden. Wanneer gelegenheid bestaat de vis te drillen in de juiste betekenis van het woord, komen heel andere factoren aan bod. In de eerste plaats kan met veel dunnere lijnen worden gevestigd. Waardoor de kans op vangen aanmerkelijk groter wordt. Wat ook de bedoeling is van het vissen met dunne lijnen. Er zal echter wel naar heel andere soorten hengels moeten worden uitgekeken. Niet naar hengels waarmee kracht met kracht bestreden kan worden, maar naar hengels **die in staat zijn de krachten waarmee een visser te maken krijgt, om te vormen tot heel andere verhoudingen ten opzichte van elkaar.** Naar hengels die tot in het kleinste onderdeel berekend zijn om een vis tot wanhoop te brengen. Naar hengels waarmee het drillen van een vis tot een intiem feest wordt. Naar hengels die het mogelijk maken de grote vissen naar de kant te brengen die andere vissers met veel zwaardere materialen vaak verspelen.

Zo'n uitstekende hengel hoeft natuurlijk niet persé een Fair Play hengel te zijn, maar hij biedt wel het voordeel te zijn gemaakt door vissers die over enige ervaring beschikken. En die bij sommige gelegenheden ook nog weten waarover zij praten.

KRACHTPATSERIJ

Wij willen u graag een vraag voorleggen. Om vervolgens zelf het antwoord te geven.

Wanneer van een lijn of een hengel wordt gezegd dat ze vooral zeer sterk moeten zijn, waar spreekt men dan over? Men heeft het volgens ons dan over een traditioneel misverstand. Over een misverstand waarmee duidelijk tot uitdrukking wordt gebracht dat een lijn en een hengel, **nog steeds worden beschouwd als attributen waarmee altijd grote kracht moet worden uitgeoefend.**

Een traditionele gedachtengang die van voor de uitvinding van de werphengel en werpmolen dateert en dus sterk verouderd is.

Wanneer men over kracht gaat praten, waar heeft men het dan over? Over mankracht, spierkracht, waterkracht, windkracht, vulcanische kracht, magnetische kracht, zwaartekracht of heeft men het over mechanische krachten als spankracht, draagkracht, duwkracht, hefkracht, drukkracht, trekkracht, buigkracht of veerkracht?

Er bestaan vele soorten krachten. Met velen krijgen wij zelfs dagelijks te maken zonder ons daar bewust van te zijn. Het begint al bij het ontbijt. Om ons kopje thee op te tillen moeten wij spierkracht gebruiken. Omdat zwaartekracht moet worden overwonnen. Om een brandkast te verschuiven schiet spier- of mankracht te kort. We moeten gebruik gaan maken van een mechanisch hulpmiddel. In dit geval van een koevoet. Zwaartekracht maakt nu eenmaal een duidelijk onderscheid tussen een kop thee en een loodzware kluis.

In ieder geval wordt hiermee bewezen dat er heel eenvoudige mechanische hulpmiddelen bestaan, waarmee het mogelijk is krachten in andere verhoudingen tot elkaar om te vormen. Hulpmiddelen waardoor het mogelijk wordt met krachten te manipuleren, zodat er een ander verband ontstaat.

Een op de juiste wijze samengestelde lijn/hengelcombinatie is ook zo'n mechanisch hulpmiddel. **Een hulpmiddel waarmee de kracht, nodig om een vis te drillen, voor een groot deel geleverd moet worden door de vis zelf.** Belangrijk daarbij is dat de hengel waarvan gebruik wordt gemaakt, in de gelegenheid wordt gesteld aan dit proces te kunnen meewerken. Anders komt er niets van terecht.

Hoe dat in zijn werk gaat kan onmogelijk in twee woorden worden gezegd. Omdat het onvermijdelijk is bij het begin te beginnen. Een logica die in de sportvisserij nog weleens over het hoofd wordt gezien.

ANDERE NORMEN

In vergelijking met vroeger is de sportvisserij een ontzettend gecompliceerde hobby geworden. Het is dan ook geen wonder dat bij het kiezen van materialen vaak miskopen worden gedaan. Wat mede een gevolg is van het feit dat sommige vissers nog steeds verouderde normen blijven hanteren.

Vroeger, zo'n vijftig jaar geleden, was het allemaal veel eenvoudiger. Vroeger viste iedereen ongeveer op dezelfde manier; alle vissers maakten gebruik van een vaste hengel. Of men op voorn of brasem, snoek of karper uit was, zonder onderscheid moest met een vaste hengel worden gevestigd. Er bestond niets anders.

Dat maakte de sportvisserij erg overzichtelijk. Makkelijk begripbaar. **Want het was de vissoort zelf, die het antwoord gaf op de vraag hoe zwaar het materiaal moest zijn.**

Er is veel veranderd. Door de komst van werphengels en werpmolens zijn tientallen manieren van vissen tot ontwikkeling gekomen. Heel veel manieren; zelfs met betrekking tot één en dezelfde vissoort. De vraag van een visser aan zijn winkelier om een lijntje voor de snoek bijvoorbeeld, vereist een veel duidelijker uitspraak dan vroeger. Een lijn voor de snoek! Moet dat een lijntje zijn voor een spinhengel. En zo ja, met welk type hengel moet dan rekening worden gehouden?

Moet het een lijntje zijn voor een plug of lepel? Prachtig, maar er bestaan plug- en lepelhengels die nogal wat van elkaar verschillen. Het zou prettig zijn te weten om wat voor een hengel het gaat. Of moet de lijn dienen om met getakeld aas te vissen, met levend aas of voor het passieve vissen op de bodem? Ook dan zou het fijn zijn iets meer over de hengel te weten.

Wat blijkt hier uit? Hieruit blijkt dat de simpele verwijzing naar een vissoort beslist niet de manier meer is om van een juiste lijndikte verzekerd te zijn. Het is een verouderde norm geworden. **Niet zozeer een bepaalde vissoort, maar de manier waarop wordt gevestigd is van groot belang geworden.** Omdat de manier van vissen bepaalt welke lijn/hengelcombinatie daarvoor in aanmerking komt. **Het type hengel waarmee wordt gevestigd is dus de nieuwe maatstaf geworden.** Anders gezegd: **de enige, absoluut betrouwbare maatstaf voor het kiezen van een juiste lijndikte, is de hengel waarmee die lijn gecombineerd moet worden.** Nooit dikker dan nodig en nimmer dunner dan geoorloofd is.

Het is goed zich in dit verband het volgende te realiseren. De kracht die tijdens het drillen op een vis kan of moet worden uitgeoefend, op welke manier ook aangewend, wordt uitsluitend door een hengel geleverd. Met andere woorden: meer kracht dan een hengel bezit kan niet worden verkregen. Die kracht kan ook nooit worden gewijzigd, zeker niet door gebruik te gaan maken van verschillende lijndikten.

Met een werphengel kan nooit op een perfectere manier worden gevestigd, dan met een lijndikte die precies bij hem past. Ook al wordt dikwijls het tegendeel gedacht of beweerd. **Door voor een dikkere of dunner lijn te kiezen dan vereist is, wordt niets aan de kracht van een hengel gewijzigd.** Sommige vissers denken van wel en handelen daar ook naar, maar die gedachten berusten op een misvatting. Er bestaan geen werphengels waarmee ongestraft kan worden gevestigd met verschillende lijndikten. **Eén lijndikte, net voldoende sterk om de volledige veerkracht van een hengel te kunnen benutten, maar dan ook volledig, is precies de dikte die ideaal kan worden genoemd.** Meer wordt van een lijn niet verwacht, meer hoeft niet van hem te worden geëist. Daarover is natuurlijk het laatste woord nog niet gezegd. Maar dat komt nog wel.

EEN KLEINE ONJUISTHEID

Het is een opvallend feit dat veel vissers, in het gunstigste geval, slechts gedeeltelijk van een werphengel gebruik maken. Er wordt mee geworpen en vastgeslagen, dat wel, maar zodra moet worden gedruild komen hun hengels nauwelijks aan bod. Ze blijven soms volledig werkloos. Kijkt u bij gelegenheid maar eens om u heen. Wanneer men een visser bezig ziet met het drillen van een vis, kan maar zelden een hengel worden aanschouwd die behoorlijk gebogen komt te staan. Zelfs wanneer zware vissen naar de kant moeten worden gebracht ziet men de meeste hengels nauwelijks buigen. Heel even misschien. Over een klein gedeelte. Aarzelend. Alsof de visser die de hengel in handen heeft bang is voor een buigende hengel. **Van de belangrijkste eigenschap waarover een hengel moet beschikken: - een zorgvuldige berekende bulgkracht -, wordt dus geen enkel gebruik gemaakt.** Hetzelfde kan worden geconstateerd wanneer men sommige video-films over onze sport bekijkt. Bijna nooit ziet men een hengel tijdens het drillen in een behoorlijke bocht staan; de meeste hengels op zo'n rolprent komen nauwelijks tot leven. Wat kan hieruit worden afgeleid? In ieder geval het volgende. **Wanneer een hengel tijdens het drillen niet de gelegenheid krijgt zijn volledige buigkracht te tonen, wordt het bewijs geleverd dat van een veel zwaardere hengel gebruik wordt gemaakt dan nodig zou zijn.** Veel te zwaar in verhouding tot de lijndikte waarvoor werd gekozen. Hoewel op de keper beschouwd ook de lijn veel te zwaar is dan nodig zou zijn. Wat een kwestie is van oorzaak en gevolg. Wanneer een hengel namelijk te zwaar is en daardoor dus niet in staat wordt gesteld mechanische

bijstand te verlenen, kan tijdens het drillen van een vis alleen maar gebruik worden gemaakt van de sterkte van de lijn. Men vist dan in feite zoals men vroeger met een vaste hengel viste. Toen een vis naar de kant moest worden gesleept en uit het water worden getild. Ook toen viste men uitsluitend op-de-lijn. Omdat er geen andere mogelijkheden bestonden. Momenteel liggen de zaken echter heel anders. Maar men moet er wel een verstandig gebruik van kunnen maken. Als met een lijn van bijvoorbeeld 0.24 mm wordt gevist met een hengel die in feite te zwaar is - wat heel vaak voorkomt -, **beschikt men over veel minder kracht dan door een lijn van 0.18 mm in combinatie met een bijpassende hengel kan worden opgebracht.** Niet alleen over meerdere kracht, maar ook over een heel ander soort kracht; over een kracht die met behulp van de juiste soort hengel tot heel andere verhoudingen wordt gevormd. En toch vist ongeveer tachtig procent van onze vaderlandse vissers met te zware hengels.

Het een en ander is een gevolg van het feit dat niet altijd duidelijke voorlichting wordt gegeven. Algemeen wordt namelijk beweerd dat het heel goed mogelijk is iedere werphengel, zonder problemen, **te combineren met een minimum en een maximum lijndikte.** En derhalve met alle lijndikten die zich daar tussenin bevinden. Men doet dat onder andere door deze code te gebruiken: 7 - 12 lbs. De hengel waarop een dergelijke code voorkomt acht men dus geschikt voor zowel een lijn van 0.26 mm (7 lbs) als voor een lijndikte van 0.35 mm (12 lbs). **Als men echter even verder kijkt zal blijken dat zo'n codering op onzin berust.** Hetgeen gelukkig vrij makkelijk kan worden aangetoond.

VEERKRACHT

De belangrijkste eigenschap van een goed gebouwde werphengel bestaat uit een zorgvuldig berekende veerkracht. Veerkracht vertegenwoordigt het hart en de ziel van een werphengel. **Het hart en de ziel van een vistuig dat slechts op basis van een bepaald mechanisch principe zijn taak naar behoren kan verrichten.** Door deze veerkracht wordt onder andere bepaald hoe zwaar het gewicht mag zijn dat kan worden geworpen; veerkracht zorgt er voor dat een haak goed kan worden gezet; de mate van veerkracht geeft aan welke lijndikten wel of niet kunnen worden gebruikt. Het is daarom absoluut noodzakelijk te weten hoe het met de veerkracht van een hengel gesteld is. Anders tast men volkomen in het duister.

VEERKRACHT (1)

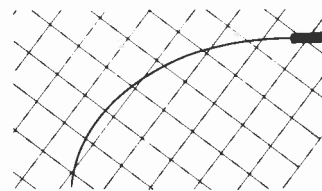
Iedere werphengel bestaat per definitie uit een tapse buis van veerkrachtig materiaal. Als men hem tot buigen wil

brengen moet een bepaalde weerstand worden overwonnen. De hengel verzet zich er tegen gebogen te worden. Naarmate men hem verder buigt neemt zijn tegenstand toe; de hengel heeft de neiging terug te veren in zijn oorspronkelijke stand. Die onwil van de hengel om zich te laten buigen wordt **buigweerstand** genoemd. Buigweerstand kan worden gemeten en in grammen worden vertaald. Men spant daartoe een opgetuigde hengel horizontaal in om vervolgens de lijn buiten het topoog met gewichtjes te belasten. Men doet dit net zo lang tot de hengel een bocht van negentig graden inneemt. Het totale gewicht nodig om de hengel in deze stand te brengen geeft de buigweerstand in grammen aan. Wanneer het gewicht om de hengel tot negentig graden te laten buigen bijvoorbeeld 600 gram bedraagt, wordt hiermee aangegeven hoe groot de buigweerstand is. Wanneer dat eenmaal is vastgesteld, wordt niet meer van **buigweerstand**, maar van **arbeidsvermogen** gesproken.

VEERKRACHT (2)

Wanneer het arbeidsvermogen bekend is, weet men tevens hoe groot de maximale kracht is die met de hengel kan worden uitgeoefend. Want die kracht is altijd gelijk aan het arbeidsvermogen. Met andere woorden: **met een hengel die een arbeidsvermogen heeft van 600 gram, kan tijdens het drillen van een vis nooit meer kracht worden uitgeoefend dan nodig zou zijn om een gewicht van 600 gram te tillen.** Onder die belasting wordt de hengel tot negentig graden gebogen en meer kracht is er nooit uit te halen. Anders gezegd: **een hengel die tijdens het drillen van een vis in een bocht van negentig graden komt te staan, levert op dat moment zijn maximale arbeidsvermogen en dus zijn maximale kracht.** De enige kracht waarover men te beschikken krijgt wordt dus altijd uitsluitend door een hengel bepaald.

Arbeidsvermogen geeft tevens de totale krachtopbrengst van een hengel aan.

VEERKRACHT (3)

Het kiezen van een lijn die wat sterkte betreft in verhouding moet zijn tot een bepaalde hengel, wordt nu een veel eenvoudiger zaak dan algemeen wordt verondersteld. Als men maar op de hoogte is van het arbeidsvermogen van een hengel. Het kan in een paar regels worden gezegd.

Wanneer een lijn net voldoende sterk is om zoveel spanning op een hengel over te brengen dat hij er mee tot een buiging van negentig graden kan worden gebracht, heeft men voor de enige juiste lijndikte gekozen. Meer kracht kan door een hengel niet worden geleverd. Een lijn hoeft dus nooit meer kracht te kunnen opbrengen dan nodig is om een hengel naar behoren zijn werk te laten doen.

Omdat iedere werphengel een bepaald arbeidsvermogen bezit levert hij, naast zijn buigweerstand, nog een bepaalde veerkracht. Een veerkracht die zich moet verhouden tot de zwaarte van het gewicht dat moet worden geworpen. Die soort veerkracht wordt **werpvermogen** genoemd.

Het werkvermogen van een hengel kan sterk variëren. Met een bepaalde hengel kan bijvoorbeeld een gewichtje van 3 gram perfect worden geworpen, maar andere hengels vragen om gewichten van 30 of 80 of 200 gram. Wat wij echter graag willen benadrukken is het volgende. **In de publiciteit over werphengels, wordt algemeen beweerd dat iedere werphengel zowel een minimum als een maximum arbeidsvermogen bezit.** Dat is natuurlijk onzin. Laten wij het even duidelijk mogen stellen. Er bestaan geen werphengels met bijvoorbeeld een **arbeidsvermogen** van 600 tot 1200 gram. Het eerst genoemde getal berust op fantasie, het tweede getal betreft het werkelijke vermogen. Op dat laatste getal dient men zich te richten bij het kiezen van een lijndikte. Er bestaan geen werphengels met een **werpvermogen** van bijvoorbeeld 6 tot 35 gram. Het eerste cijfer is uit de lucht gegrepen, het tweede getal geeft het werkelijke werkvermogen aan. Op dat laatste getal dient men zich richten bij het kiezen van een lijndikte. Er bestaan geen hengels die hun taak kunnen verrichten met **lijndikten** van bijvoorbeeld 0.20 tot 0.30 mm. Het eerste getal slaat nergens op, het tweede geeft duidelijk aan welke lijndikte gewenst is. Het is in feite allemaal zo logisch. Iedere werphengel kan maar over één arbeidsvermogen beschikken en dus ook over maar één werkvermogen. **Om die twee onmisbare eigenschappen volledig te kunnen benutten komt dus maar één lijndikte in aanmerking.**

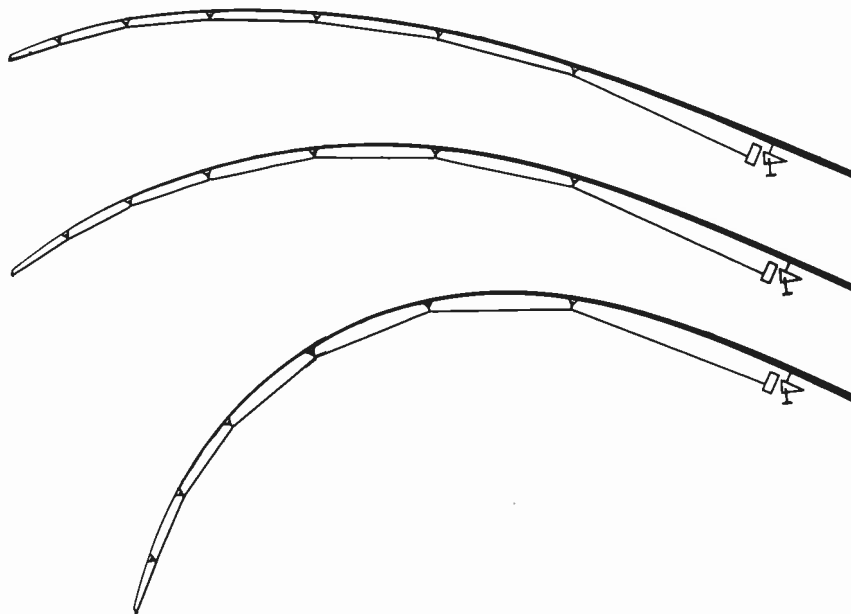
Er bestaan geen twee-persoons sportauto's die ruimte bieden aan 12 passagiers en een laadvermogen hebben van vier ton. Het is verwarrend, we weten het. Maar dat is niet onze schuld.

VOLMAAKTE PROGRESSIEVE KRACHT-VERDELING

Iedere werphengel, ongeacht hoe lang hij is, moet wat veerkracht betreft altijd over zijn volle lengte worden kunnen benut. Zowel bij het werpen, het zetten van een haak als bij het drillen van een vis.

Hengels die alleen een buiging in de top vertonen (topactie) of slechts voor de helft buigen (fasttaper), kunnen wat rendement betreft worden beschouwd als halve hengels. Bij het werpen, het vastslaan en het drillen van een vis, kan met deze hengels hooguit gebruik worden gemaakt van een gedeeltelijke veerkracht. Goede hengels moeten daarom altijd een progressieve buiging bezitten. Waarom? Omdat bij een progressief buigende hengel de buigweerstand zeer gelijkmatig toeneemt naarmate hij verder wordt doorgebogen. **Met andere woorden: een progressieve buiging zorgt voor een over de gehele hengel verdeelde, geleidelijk toenemende veerkracht.**

Op welke manier een progressief buigende hengel zijn veerkracht opbouwt, kan op een eenvoudige manier worden verduidelijkt. Als voorbeeld kan een 3 meter lange hengel met een arbeidsvermogen van 600 gram dienst doen. Als deze hengel met behulp van een lijn onder een lichte spanning wordt gezet en daardoor over een afstand van 1 cm tot buigen wordt gebracht, neemt zijn buigweerstand met 2 gram toe. Bij een buiging van 10 cm is dat 20 gram; bij een buiging van 100 cm is dat 200 gram; bij een buiging van 200 cm is dat 400 gram en bij een buiging van 300 cm is hij in een bocht van negentig graden komen te staan en levert hij het maximum van 600 gram aan buigkracht, die op een bijna ideale wijze door de hengel werd gedoceerd en verdeeld. Een buigkracht, mits er op een goede manier gebruik van wordt gemaakt, die niet kan worden verbeterd als het om het drillen van grote vissen gaat. Om grote vissen die met behulp van dunne lijnen tot aanbijten werden verleid.

Een volmaakte progressieve buiging, waarmee de hengelkracht ideaal wordt verdeeld.

HENGEL, LIJN EN SLIP

Hengel, lijn en molenslip moeten altijd in een innige relatie kunnen samenwerken. Hetgeen alleen mogelijk is, dit vooropgesteld, **wanneer de hengel wat arbeidsvermogen betreft bij de lijndikte past waarmee men voornemens is te gaan vissen, en wanneer de slip van de werpmolen op de juiste weerstand is ingesteld.** Een molenslip is namelijk niet in de eerste plaats een uitvinding geweest die alleen lijnbreuk moest helpen voorkomen, zoals algemeen wordt verondersteld, hij moet vooral **op het juiste moment** in werking kunnen treden. **Op het moment, direct nadat de volledige bulgkracht van een hengel werd benut.** Dat kan alleen wanneer van een progressief buigende hengel gebruik wordt gemaakt.

Alleen een progressief buigende hengel - van topoog tot handgreep -, kan de kracht van een vis die gedrild moet worden **op een volmaakte manier opvangen, overnemen, verwerken (distribueren) en tenslotte aan de molenslip overdragen.** Dit laatste moet dus pas het geval zijn, wanneer de hengel tot negentig graden gebogen is komen te staan; op het moment waarop de hengel zijn maximale buigkracht heeft geleverd. **Een slip dient derhalve nooit op de treksterkte van een lijn te worden afgesteld, maar altijd op de bulgkracht van de hengel.** Want uit een correct samengestelde lijn/hengelcombinatie kan nooit meer kracht worden gehaald dan de hengel kan leveren. Een kracht die door zijn arbeidsvermogen wordt aangegeven. Wij spraken er al eerder over: **wanneer een lijn net voldoende sterk is om zoveel spanning op een hengel over te brengen dat hij er mee tot een bulging van negentig graden kan worden gebracht, heeft men voor de enig juiste lijndikte gekozen.** Of het nu een brasemwerphengel betreft, die gebouwd werd voor een lijn van 0.12 mm, of dat het gaat om een zeer zware karperhengel voor een lijn van 0.35 mm: beide hengels beschikken over maar één buigweerstand, dus ook over slechts één arbeidsvermogen. Ze komen daarom voor maar één lijndikte in aanmerking.

Het is dan ook misleidend, in zijn algemeenheid te stellen, dat werphengels altijd zeer strak of stijf moeten zijn. Hoewel dat bijna zonder uitzondering wordt gedaan. Het is niet alleen misleidend, het is ook onzinnig.

Waarom? Omdat alleen en uitsluitend een lijndikte bepaalt welke buigweerstand een hengel moet bezitten. Anders gezegd: **alleen een lijndikte geeft antwoord op de vraag hoe strak of bulzaam de hengel voor die lijndikte**

moet zijn. De begrippen strak of stijf, wanneer over werphengels wordt gepraat of geschreven, slaan dan ook absoluut nergens op. Deze begrippen zijn tot kreten gedegradéerd, die even ver van de werkelijkheid afstaan als de beweringen dat werphengels bovendien ook heel licht en bijzonder sterk moeten zijn.

Strak, licht en sterk; het zijn aanbevelingen die al jaren verouderd zijn. Zij dateren uit de tijd van onze grootvaders. Die alleen met behulp van spierkracht een vis op de kant konden krijgen. Uit de tijd dat het begrip drillen nog moest worden uitgevonden.

HENGEL, LIJN EN SLIP (2)

Dikwijls hebben sportvissers klachten over hun molenslip; een slip die hapert, niet schokvrij op gang komt of niet gelijkmatig werkt. Er bestaan inderdaad een groot aantal molens waarvan de slip niet feilloos reageert. Maar vergis u niet, **er bestaan ook veel hengels die het een molenslip onmogelijk maken zijn taak te vervullen.**

Dat is namelijk het geval bij alle hengels die niet over een progressieve buiging beschikken. Het is dus niet juist altijd de schuld bij de werpmolen te zoeken.

Alleen progressief buigende hengels zijn in staat een goede molenslip feilloos aan het werk te zetten.

Is dat zo?

Ja. Wanneer een perfecte slip goed is afgesteld, wordt de kracht op de lijn tijdens het drillen van een vis zo gelijkmatig door een progressieve hengel verdeeld en naar de plaats geleid waar de molen zich bevindt, dat een niet te verbeteren samenwerking is ontstaan.

De kracht, nodig om de slip van een molen zijn taak te laten verrichten, wordt door de hengel als het ware bij hem aan huls bezorgd. Hengel, lijn en molen krijgen op deze wijze volop gelegenheid van hun mechanisch principe te doen blijken. Hengel, lijn en molen kunnen dan worden vergeleken met een reusachtige stalen spiraalveer, die over een enorme afstand van zijn veerkracht kan getuigen. Van een veerkracht met de reikwijdte, gelijk aan de lengte van de lijn die zich op de molenspoel bevindt. Hoewel er waarschijnlijk geen vis in onze vaderlandse wateren rondzwemt die deze reikwijdte echt nodig zal hebben. Tenslotte een advies.

U moet niet te snel mopperen op de slip van uw werpmolen. Misschien verwijt u hem wel ten onrechte van wangedrag. Misschien verwijt u hem wel een gebrek dat niet bij hem, maar bij de hengel gezocht moet worden.

Een type Fair Play hengel dat wij Grielle noemen.

DE VIS ALS DOE-HET-ZELFER

Tachtig procent van de Nederlandse sportvissers maakt gebruik van hengels die in verhouding tot hun lijndikten te zwaar zijn. Dat heeft uitgebreide gevolgen.

Met een lijn/hengelcombinatie die niet in de juiste verhouding is samengesteld, kan een vis nooit worden gedrield op de manier die wenselijk is. De vis moet dus op een geforceerde manier naar de kant worden gebracht, maar omdat een te zware hengel geen enkele medewerking kan verlenen, moet van een veel dikkere lijn gebruik worden gemaakt dan nodig zou zijn. Men vist in zo'n geval bij de gratie van een bepaalde lijndikte en daardoor in feite op de manier zoals dat vroeger met een vaste hengel werd gedaan. **Het mechanische principe van een goed samengestelde lijn/hengelcombinatie blijft volledig achterwege en dus onbenut.**

Men ervaart daardoor niets van de bekoring en het fascinerende avontuur dat het drillen van een vis kan opleveren. Wat door veel vissers toch als het hoogtepunt van de sportvisserij wordt beschouwd. Men verkleint bovendien zijn kansen, omdat men in ieder opzicht veel zwaarder vist dan nodig zou zijn.

MECHANISCHE EIGENSCHAPPEN (1)

Het drillen van een vis berust voor negentig procent op een deskundig gebruik van een goed samengestelde lijn/hengelcombinatie. **Het enige dat men eigenlijk zelf nog moet doen is de vis in de gelegenheid stellen kennis te maken met de veerkracht van de hengel.** Dat doet men door die hengel, direct na het vastslaan, in de juiste stand vast te houden. In de juiste stand betekent: **de lijn zo haaks mogelijk op de hengeltop, zodat de hengel zelf over de volle lengte tot bulgen in staat wordt gesteld.** Dan pas kan men de mechanische eigenschappen van een goede hengel volledig benutten. **Omdat die eigenschappen tot heel andere krachtverhoudingen leiden.** Dat klinkt heel eenvoudig. Veel eenvoudiger dan het is. Veel vissers hebben namelijk een ingeboren neiging om direct aan een vis te gaan trekken. Dat kwaaltje schijnt een erfenis uit het verleden te zijn. Deze vissers raken zo geweldig geëmotioneerd, dat zij ogenblikkelijk nadat zij een vis hebben vastgeslagen, aan hun hengels gaan hangen en gelijktijdig beginnen binnen te draaien. Zij denken meer kans op succes te hebben naarmate een vis sneller onder de kant kan worden gebracht. Een traditioneel abuis. Een bovenmaats traditioneel abuis.

MECHANISCHE EIGENSCHAPPEN (2)

Wanneer men op een betrouwbare manier aan de weet wil komen op welke verfijnde manier een vis kan worden gedrield, zou men eens naar een gerenommeerde wedstrijdvisser moeten kijken. Naar een wedstrijdvisser die zijn buit tracht te verschalken met een gewone vaste hengel. Deze vissers maken bijna altijd gebruik van extreem dunne lijnen en zien kans daarmee toch grote vissen in het net te krijgen. Omdat ze weten wat drillen is. Zo'n visser zag ik eens aan de gang in de Seine, midden in de goede stad Parijs. Het is bijna veertig jaar geleden, maar hij is nooit uit mijn herinnering verdwenen.

Het was een wat oudere man, ik zal hem Pierre noemen, dat klinkt Frans, en hij viste met een hengel van riet in vier delen en met een lijntje van 0.06 mm. Ik heb uren achter hem gezeten en zijn techniek bewonderd. Vooral op het moment dat hij een grote brasem vast kreeg. Een vis van boven de vijftig centimeter. Direct nadat hij de vis had gehaakt hield hij zijn hengel doodstil. Hij deed niets. De vis zelf trok de hengel in een flauwe bocht en Pierre deed niets anders dan het spul strak-houden. Als de bocht in de hengel wat al te diep werd gaf hij mee, als de bocht minder diep werd verhief hij zijn hengel. Met geen ander doel dan contact met de vis te onderhouden. Hij liet hem uitsluitend knokken tegen de veerkracht van de hengel, zodat de brasem in feite zelf de fabrikant werd van de kracht die hem ten ondergang zou voeren.

De vis kon daar niet tegenop. Pierre's hengel werd voorzichtig, langzaam en geleidelijk omhoog gebracht, de vis begon rondjes te draaien, het lood aan de lijn kwam in zicht, en uiteindelijk de vis zelf.

Een kroonjuweel van goud en brons, door de natuur gesmeed en prachtig vorm gegeven. Volledig buiten adem.

MECHANISCHE EIGENSCHAPPEN (3)

In feite bestaat er geen verschil tussen het drillen van een vis met een vaste hengel en een lichte werphengelcombinatie. Het drillen met een werphengel heeft echter enige voordelen die bij het drillen met een vaste hengel ontbreken. Dat komt omdat een werpcombinatie meer mogelijkheden biedt.

In de eerste plaats bestaan geen vaste hengels die over hun volle lengte progressief buigen, wat bij goede werphengels wel het geval is, en in de tweede plaats ontbreekt het voordeel van een molenslip.

De vaste hengel is een statisch, de werphengel met molen een dynamisch vistuig. Maar net zoals dat bij het drillen met een vaste hengel het geval is: zodra een vis is vastgeslagen, moet niet ogenblikkelijk aan hem worden getrokken of met de molen worden binnengedraaid. **Iedereen die een werphengel ter hand heeft, zou men dan ook het advies moeten kunnen geven om, direct na het vastslaan van een vis, de andere hand enige tijd in de zak te steken.** Om even af te wachten wat de vis gaat doen en hoe groot de afmeting is. Het is prettig de kat even uit de boom te kijken. Als de vis is vastgeslagen moet het initiatief tot zijn handelingen enige tijd aan hemzelf worden overgelaten. Een zeer geringe spanning is voldoende contact met hem te onderhouden. Met de hengel zoveel mogelijk in een goede stand: rechtop of bijna rechtop wanneer de vis op grote afstand is gehaakt, met de hengel min of meer schuin naar het water, naarmate de vis dichterbij is of dichterbij komt. **Lijn en hengel zoveel mogelijk in een hoek van negentig graden ten opzichte van elkaar.** Pas als de druk op de hengel min of meer afneemt of ophoudt, kan de vis een stukje dichterbij de kant worden gebracht. Zonder het contact met hem te verliezen. Op deze manier drijft de vis zichzelf.

MECHANISCHE EIGENSCHAPPEN (4)

Een gehaakte vis begint altijd weg te zwemmen. Hij trekt daarbij de hengel in een bocht. **De tegendruk van de progressief bulgende hengel waaraan hij vastzit is dan precies gelijk aan de door de vis ontwikkelde kracht.** Wanneer niet wordt getrokken aan een vis, maar alleen de lijn vrij luchtig wordt strakgehouden, is het de vis zelf die precies op het juiste moment voor de juiste weerstand zorgt. De buigkracht van de hengel regelt en doceert die kracht op een unieke wijze. De vis ondervindt heel weinig weerstand als hij zich kalm houdt, maar een grotere, steeds toenemende weerstand naarmate hij verder wegzweemt. Het kan heel eenvoudig worden gesteld: **de tegendruk die een vis door lijn en hengel wordt opgelegd, is altijd gelijk aan de door de vis ontwikkelde kracht.** Hij kan zich geen centimeter verplaatsen zonder te worden achtervolgd en gehinderd door de kracht die hijzelf ontwikkelt. De buigkracht van een hengel is echter onuitputtelijk, de kracht van een vis niet.

MECHANISCHE EIGENSCHAPPEN (5)

Het op een geforceerde manier naar de kant brengen van een vis, zou een agressieve manier van binnenhalen kunnen worden genoemd. In tegenstelling met een handeling waarbij van drillen sprake is. Wat als een positieve benadering van de vis zou kunnen worden gezien.

Het verschil is enorm groot.

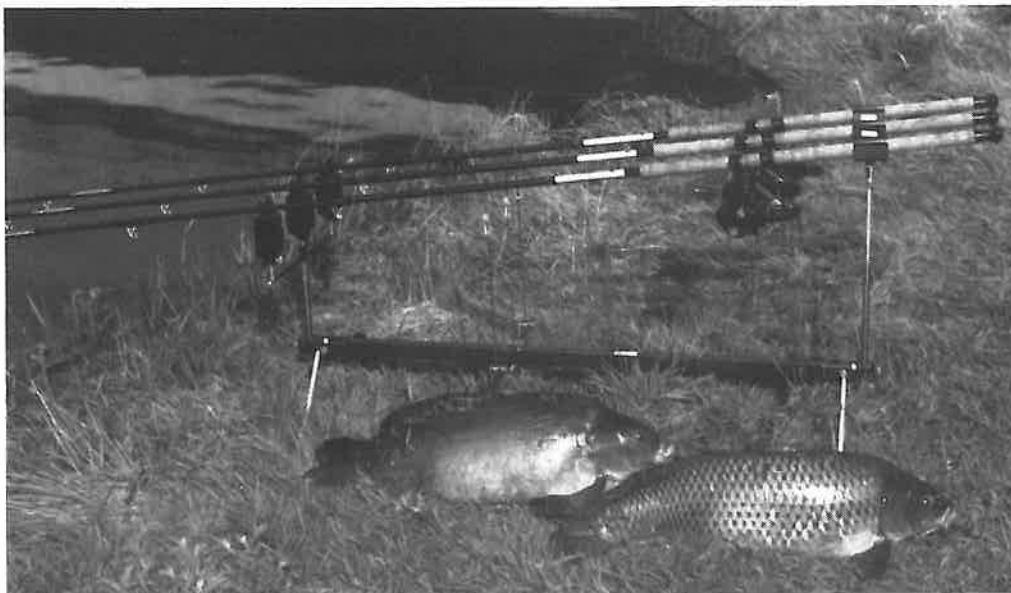
Wanneer een vis op de juiste manier met lichte materialen wordt gedrield, gedraagt hij zich namelijk **veel natuurlijker en kalmer**, dan wanneer met grote kracht aan hem wordt getrokken.

Veel vissers die met licht materiaal vissen hebben dat ervaren en zullen het volmondig beamen. Het is een van de weinige zaken in de sportvisserij waarover geen discussie mogelijk is. Het vraagt teveel ruimte te omschrijven wat de oorzaak is, maar in het kort kan er wel iets over worden gezegd. **Een vis die met licht materiaal wordt gedrield, blijft min of meer in staat zijn natuurlijk gedrag te handhaven.** Hij blijft over een zekere vrijheid van beweging beschikken. De vis wordt niet uit balans getrokken, niet uit evenwicht gebracht, niet omgeleid of tegen gehouden: hij kan zich op iedere diepte en over iedere afstand blijven verplaatsen. **Het lichaam van de vis gehoorzaamt op een natuurlijke manier aan de opdracht van de spieren.** Een gehaakte vis zal zich echter wel een grotere inspanning moeten getroosten om vooruit te komen. Omdat hij met de buigkracht van een hengel te maken krijgt. Een kracht die door hemzelf wordt opgeroepen en gedoceerd. De vis komt daarbij beslist niet in omstandigheden te verkeren die hem tot een paniek-reactie aanzet. Hij bevindt zich zelfs in een situatie die niet geheel vreemd voor hem is. Hoe dat zo? Van tijd tot tijd krijgt iedere vis te maken met water dat stroomt of aan trek onderhevig is. Om in trekkend of stromend water vooruit te komen moet een vis een grotere krachtinspanning leveren. Het is dus normaal dat hij aan dergelijke situaties is aangepast, want ieder water is wel eens aan trek onderhevig. Als gevolg van spuien of bemaling, harde wind of scheepvaart.

Of de vis in staat moet worden geacht het verschil te onderkennen tussen een voor hem natuurlijke weerstand en de weerstand die hem door de veerkracht van een hengel wordt opgelegd, blijft natuurlijk een open vraag. Maar gezien zijn gedrag lijkt het er op dat hij geen verschil bemerkt. Daardoor hoofdzakelijk, is het mogelijk grote vissen met dunne lijnen te drillen. **Als de vis zich zou gedragen zoals hij dat doet wanneer aan hem wordt getrokken, zou dat nooit mogelijk zijn.** Evenmin als dat mogelijk zou zijn, wanneer van een verkeerd samengestelde lijn/hengelcombinatie gebruik wordt gemaakt.

Een verspeelde vis heeft altijd de verrukkelijke eigenschap veel groter te zijn dan al zijn in de loop der tijd gevangen soortgenoten.

Twee zwaargewichten die bevist werden met drie lichtgewichten.

ACTIE EN MASSA

Het woord actie is een veel gebruikte term in de sportvisserij. Hij wordt echter te pas en te onpas mishandeld en verkracht. Toch betekent het woord actie niets anders dan beweging. Actie = beweging. Bij slechts twee gelegenheden wordt er gebruik van gemaakt: **wanneer met een hengel wordt geworpen en wanneer er wordt vastgeslagen.** Bij beide gelegenheden wordt veerkracht omgezet in spankracht. De hengel spant zich tot een bocht en bij het ontspannen levert hij de nodige snelheid en kracht. Ook hier weer de werphengel als mechanisch vistuig. Wederom levert een werphengel het bewijs dat een bescheiden aanwending van spierkracht een zeer groot rendement oplevert. Met een werphengel kan van drie tot zes maal verder worden geworpen dan alleen met behulp van spierkracht mogelijk zou zijn.

De actie van hengels kunnen grote verschillen vertonen. Van zeer snel tot uiterst traag. Door de wijze van vissen wordt bepaald, voor welke actie het best kan worden gekozen.

Aan het begrip actie kleeft echter een bezwaar. Het gaat namelijk over een bepaalde mate van snelheid en die kan nooit worden afgebeeld.

Men kan met behulp van een tekening laten zien hoe een hengel buigt, maar de mate van snelheid kan nooit zichtbaar worden gemaakt.

Vandaar ook de verwarring rond dit begrip. Hooguit kan men met behulp van een afbeelding aanschouwelijk maken vanuit welk soort buiging de actie tot stand komt.

MASSA

Wanneer een hengel in relatie tot zijn actie te weinig gewicht van zichzelf bezit, moet dat als een groot nadeel worden beschouwd. **De bewering dat iedere werphengel altijd lekker licht moet zijn, is volgens ons dan ook een stelling die zeer onjuist is.** Het geldt alleen voor vaste hengels. Omdat daarmee slechts statisch wordt gevist.

Wanneer een hengel tot actie wordt gebracht, met de bedoeling een worp te maken of een vis vast te slaan, en er zit te weinig massa (gewicht) achter deze beweging, vermindert dit het rendement soms voor meer dan vijftig procent. In het bijzonder wanneer over grote afstand wordt gevist. Snelheid is niet voldoende. Daarom moet iedere werphengel, naast een bepaald arbeidsvermogen en een bepaalde actie, ook een zekere massa bezitten: een bepaald gewicht van zichzelf. Zonder voldoende massa doet een werphengel te weinig. Wanneer met een hamertje dat te klein en te licht is, een flinke spijker in een behoorlijk harde plank moet worden geslagen, kan men met nog zo'n grote snelheid dat hamertje hanteren, het resultaat zal achterwege blijven. Niet door gebrek aan snelheid, maar door het ontbreken van voldoende massa. Met veel minder spierkracht zou met een zwaardere hamer een veel beter resultaat worden bereikt. Een bepaalde snelheid van actie, **in combinatie met zekere massa**, zijn daarom hengeleigenschappen die absoluut niet kunnen worden gemist. De bewering dat werphengels altijd heel licht in gewicht moeten zijn is een verouderde veronderstelling. Toen er nog geen kunstvezels bestonden om hengels van te maken, was de roep om lichtere materialen overal ter wereld te beluisteren. Momenteel is het een traditionele kreet geworden die niet meer van belang is. De mogelijkheid is momenteel namelijk aanwezig een hengel zo licht te maken als men zelf wil. Dat betekent echter niet dat moet worden overdreven of in uitersten moet worden vervallen. Want dat gaat ten koste van belangrijke werp- en vistechnische eigenschappen. Die beslist niet kunnen worden gemist.

DE ENIGE JUISTE LIJN/HENGELCOMBINATIE

Het gaat op deze plaats te ver om alle cijfer-coderingen te verklaren die op hengels worden aangebracht, met de bedoeling de eigenaars er van enigszins op de hoogte te stellen van de beste lijndikten waarmee ze gecombineerd dienen te worden.

Inplaats daarvan willen wij u graag iets vertellen over bepaalde krachten. Over "mysterieuze" krachten, zoals wij ze noemen. Waardoor veel duidelijkheid kan worden verkregen. Laat ons hiermee beginnen. Het zal u zijn opgevallen dat lijnen in het algemeen een veel grotere sterkte moeten hebben dan de buigweerstand van een hengel vereist. Om een hengel met bijvoorbeeld een buigweerstand van 500 gram in een bocht van negentig graden te laten buigen, om op die manier zijn volledige kracht te kunnen benutten, dient een lijn te worden gebruikt die vijfmaal dat vermogen aan treksterkte bezit. Dat is de algemene regel voor hengels met een lengte tussen ca. 3.20 en 3.80 meter. Een voorbeeld.

Heeft zo'n soort hengel een arbeidsvermogen van 500 gram, dan hoort er een lijn bij van $5 \times 500 \text{ gram} = 2.500 \text{ kg}$. Wat overeenkomt met een lijndikte van 0.22 mm. Zo op het eerste gezicht is hiermee iets vreemds aan de hand. Hetgeen een vraag kan oproepen. Waarom moet een hengel die een kracht kan leveren overeenkomend met de kracht die nodig is om 500 gram te tillen, waarom moet de lijn op zo'n hengel dan een vijfvoudige sterkte hebben?

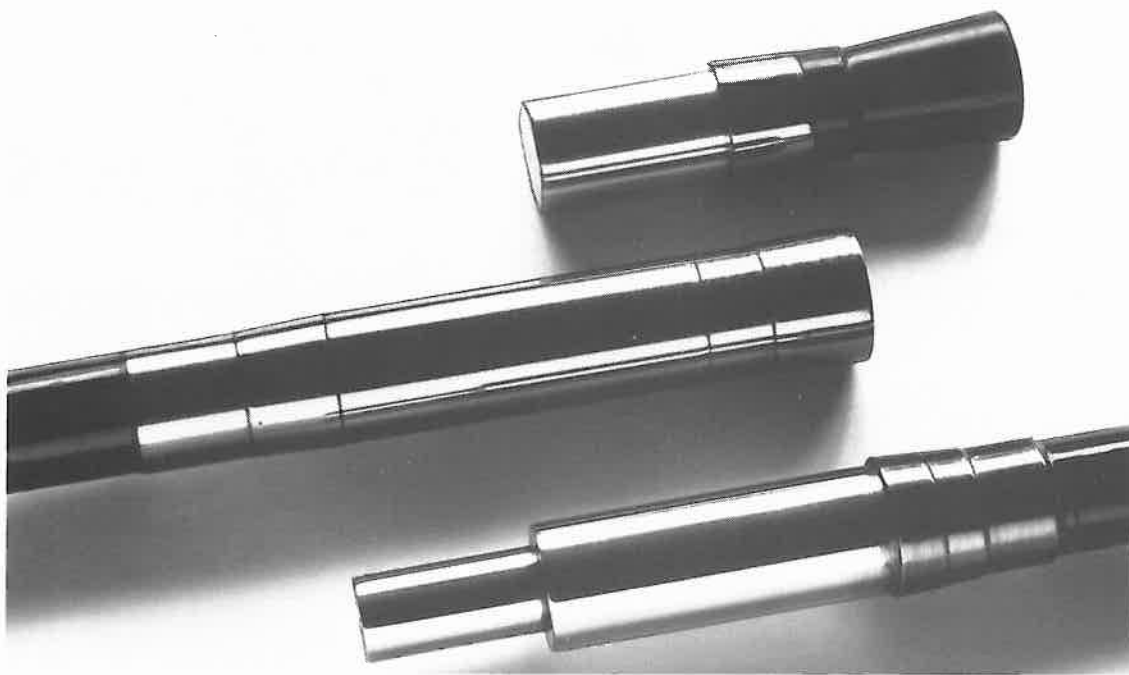
Om daar achter te komen moeten wij even in de praktijk gaan kijken. Dat kan nooit beter worden gedaan dan door even samen te gaan vissen. Om het volgende te kunnen constateren. Wij komen in de hengelsportlectuur vele plaatjes tegen van grote vissen die, gezien het feit dat ze konden worden afgebeeld, wel degelijk gevangen zijn. De afbeeldingen van grote vissen die werden verspeeld krijgen wij echter nooit onder ogen. En u kunt het geloven of niet, maar er worden veel meer grote vissen verspeeld dan er

worden gevangen. Daar hoort men echter nooit over. Waardoor worden er zoveel grote vissen verspeeld? In de eerste plaats omdat vaak wordt gevestigd met lijn/hengelcombinaties die niet in verhouding zijn samengesteld. **Maar op de directe tweede plaats worden grote vissen vaak verspeeld doordat de man die hem aan de hengel heeft zo ongelooflijk heftig geëmotioneerd raakt.** Hij komt namelijk met krachten in aanraking die hij niet goed thuis kan brengen, hij verbindt er daardoor verkeerde conclusies aan en raakt zo gedesoriënteerd en buiten zinnen dat hij alles om zich heen vergeet en vaak de vreemdste dingen gaat doen.

Als hij de kracht waarmee hij te maken heeft wat beter zou begrijpen, zou hij zich veel kalmer en verstandiger kunnen opstellen.

Mysterieuze krachten, waar bestaan ze uit?

Wanneer men een hengel met een arbeidsvermogen van bijvoorbeeld 600 gram zijn maximale kracht wil laten opbrengen - door hem tot negentig graden te laten buigen -, moet een mankracht op die hengel worden uitgeoefend die overeenkomt met de kracht die nodig zou zijn om een gewicht van 6 kg van de grond te tillen. Door de hefboomwerking van de hengel. Aan de ene kant van de hengel, waar de vis zich bevindt, is de maximale krachtopbrengst gelijk aan het tillen van 600 gram, maar aan de andere kant van de hengel moet een kracht worden aangewend gelijk aan het tillen van 6 kg. Een verhouding die uiterst misleidend is, niets met de grootte van een vis heeft te maken maar desondanks zeer veel emoties oproept. Wanneer van zwaardere hengelcombinaties gebruik wordt gemaakt, wordt het hefboom-effect nog aanmerkelijk versterkt. Wij zullen een paar voorbeelden laten volgen die allen betrekking hebben op hengels van 3.60 meter lengte. Om de maximale kracht van een $1\frac{1}{2}$ pons hengel te kunnen benutten - door hem tot negentig graden te laten buigen -, moet een kracht worden aangewend die overeenkomt met de kracht die nodig is om $7\frac{1}{2}$ kg te tillen. Voor een 2 pons hengel wordt dat 10 kg. Voor een $2\frac{1}{2}$ pons hengel wordt dat ca. 12 kg.

Een bussluiting zoals hij uniek is op de wereld.

Op de foto: stofdop, vrouwelijke bus en mannelijke bus met centre-pen.

Voor een 3 ponds hengel wordt dat ca. 15 kg. Wanneer deze 3 ponds hengel echter een lengte heeft van 3.90 meter in plaats van 3.30 meter, wordt dat zelfs 18 kg. Is het verwonderlijk dat vissers die niet met deze mysterieuze krachtverhoudingen op de hoogte zijn, weleens behoorlijk van streek kunnen raken en tot ondoordachte handelingen worden geïnspireerd? Pas wanneer dat niet het geval zou zijn, zou van een wonder kunnen worden gesproken. Wat wij hiermee wilde zeggen kan in een paar regels worden samengevat. **Wij probeerden te verduidelijken dat de in verhouding geweldige kracht die een visser bij het drillen van een vis altijd op een hengel moet uitoefenen, een gevolg is van het mechanische principe waarop de werking van een hefboom berust en dat die kracht weinig of niets met de grootte of de kracht van een vis heeft te maken.**

Maar er bestaat nog een mysterieuze krachtverhouding. Een krachtverhouding waaruit nog overtuigender blijkt, dat een lijn vijfmaal zo sterk moet zijn als het arbeidsvermogen van een hengel bedraagt. Laten wij bij het begin beginnen.

NOG EEN MYSTERIEUZE KRACHT

De door een lijnfabrikant opgegeven sterkte van een bepaalde lijn zegt weinig of niets. Het gaat om de kracht die er in de praktijk van overblijft en kan worden benut. Die is echter heel anders dan de getallen op de verpakking vermelden. Het is belangrijk te weten hoe dat komt. Als voorbeeld gebruiken wij de hengel van 3.30 meter, met een arbeidsvermogen van 600 gram. In combinatie met deze hengel is een lijn van 0.26 mm de juiste, want de sterkte van die lijn bedraagt 5 x het arbeidsvermogen van de hengel. Een treksterkte van $5 \times 600 \text{ gram} = 3.000 \text{ kg}$. Van deze lijn gaat in de praktijk van het vissen een behoorlijke hoeveelheid kracht teloor. Voor het zo ver is dat hij - snaarstrak gespannen op een diepgebogen hengel -, zijn kracht tegenover die van de vis kan laten gelden, is hij al heel wat fut kwijt geraakt. Het zal u misschien verbazen hoeveel. Wat de oorzaak daarvan is? In de eerste plaats dient rekening te worden gehouden met de manier waarop een spoel van een werpmolen aan zijn slipwerking komt. De slip van een werpmolen is een frictie waarvan de wrijvingsweerstand door middel van een soort vleugelhoer kan worden beïnvloed. Daardoor is het mogelijk een slip lossen en vaster te zetten. Om de spoel van een werpmolen in beweging te brengen en aan het slippen te houden, moet ergens een bepaalde kracht vandaan komen; als enige leverancier van die kracht komt de lijn in aanmerking. Ten behoeve van de slipwerking moet de lijn een stukje kracht afstaan; een hoffelijkheid die dus in mindering komt van de totale krachtopbrengst. Men zou kunnen zeggen: **om de wrijvingsweerstand van de slip te overwinnen moet een klein portie kracht worden ingeleverd.** In dit leven krijgt men nu eenmaal niets voor niets. In de tweede plaats krijgt men met een andere weerstand te maken. De lijn kan de molenspoel alleen maar verlaten in een scherpe hoek, want hij komt volledig haaks over het rolletje van de pick-up te lopen. Dat rolletje werkt als een bolder, dus op die plaats treedt een behoorlijke weerstand op. De kracht om die weerstand te overwinnen moet weer door de lijn worden opgebracht en dus worden afgetrokken van de totale krachtopbrengst. Tenslotte is er nog een aantal andere mee-etters dat naar de naam weerstand luistert. In dit geval gaat het om de wrijvingsweerstand van de geleideringen. Op een hengellengte van 3.30 meter, komen negen of tien geleideringen voor. Ieder van die ringen zorgt voor een weerstand die op geen andere manier het hoofd kan worden geboden dan alweer met behulp van lijnkracht.

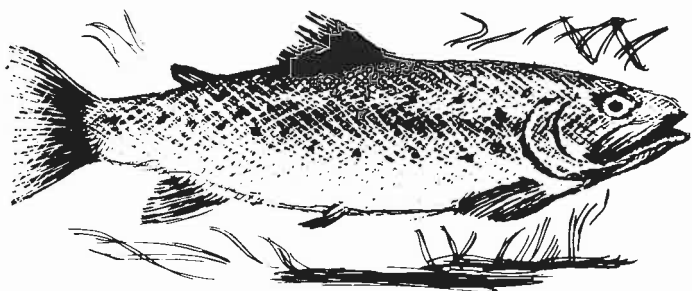
Dat is het dan. Dat is het, maar een waarschuwing lijkt ons wel op zijn plaats: u moet uit het bovenstaande vooral geen verkeerde conclusies trekken. **Het is beslist niet zo, dat door de verschillende wrijvingspunten die wij noemden, de treksterkte van een lijn wordt aangetast of verminderd.** De treksterkte blijft absoluut onveranderd. De lijn die wij als voorbeeld gebruikten blijft onder alle omstandigheden zijn treksterkte van 3 kg behouden. Zowel vlak bij de molen als buiten het topoog. **Alleen de kracht die met deze lijn kan worden uitgeoefend is op een bepaalde manier verdeeld geworden.** Op elf of twaalf wrijvingspunten heeft die kracht een offer moeten brengen. En dat offer heeft de kracht die voor het drillen van een vis overblijft sterk gereduceerd. Hoeveel dat in de praktijk scheelt?

Wij dachten dat alle vissers er verstandig aan zouden doen, wanneer zij rekening hielden met het feit dat de kracht, uitgeoefend op een vis die gedruild moet worden, nog maar 1/3 bedraagt van de kracht waarover zij denken te beschikken. Hetgeen betekent dat men van een lijn met een treksterkte van 3 kg, een krachtopbrengst kan verwachten die zich verhoudt tot slechts 1 kg. Waaruit blijkt dat de kracht die moet worden afgestaan aan verschillende wrijvingsweerstand 2/3 deel opeist.

Om een kwartje te kunnen uitgeven moet dus met drie kwartjes van huis worden gegaan. Hiermee heeft u waarschijnlijk een verduidelikend antwoord gekregen op de vraag: waarom moet een lijn altijd de treksterkte bezitten die 5 x het arbeidsvermogen van een hengel bedraagt? Wij hopen dat u in de toekomst uw voordeel met deze gegevens kunt doen. Want het is bijzonder prettig ongeveer te weten over hoeveel kracht men te beschikken heeft, in welke vorm die kracht zich voordoet en hoe zij zich onderling verhouden.

De grootte van een vis die wordt verspeeld is nooit te evenaren. En niet alleen omdat hij onmeetbaar is.

BUSSLUITINGEN

Alle Fair Play hengels zijn tweedelig en progressief van buiging. Hun onderlinge actie verschilt uiteraard zeer sterk, al naar de methode van vissen waarvoor ze zijn bedoeld. Alle Fair Play hengels zijn uitgevoerd met een bussluiting van halfhard messing, met de hand gedraaid en gestyleerd, gepolijst en gebronsd. De meeste bezitten bovendien een zgn. centre-pen. Dat wil zeggen dat de vaderbus nog een korte, extra sluiting bezit, die in het holle gedeelte van het achtereind van de hengel past. Een dergelijke sluiting is zonder twijfel de beste die ooit ter wereld werd toegepast. Waarom worden Fair Play hengels uitgerust met een bussluiting van metaal? Omdat een bussluiting van een bepaalde materiaalsoort bijzonder slijt- en stootvast is, esthetisch bijzonder aantrekkelijk en bovenal, omdat een bussluiting de nodige massa aan een hengel toevoegt. Een hoeveelheid massa die, al naar de hengel, kan variëren van ca. 7 tot ca. 35 gram. Maar die onontbeerlijk is om van een werkelijk superieure hengel te kunnen spreken. Een sluiting met behulp van een simpele pen, zoals die algemeen op fabriekhengels voorkomt, heeft het voordeel zeer billijk van constructie en montage te zijn. Vandaar dat deze sluitingen erg populair zijn. Een sluiting van metaal is veel duurder, maar heeft een aantal praktische en vistechische voordelen.

Bovenstaande argumenten, in combinatie met het feit dat wij op iedere Fair Play hengel dertig jaar garantie geven, roepen bij ons dan ook geen enkele twijfel op met betrekking tot de vraag of wij ons, gezien onze filosofie, wel op de goede weg bevinden. Bovendien zijn tienduizenden Fair Play bezitters, meer dan normaal tevreden over onze hengels.

HANDGREPEN

De belangrijkste kurkproducerende landen zijn Spanje, Algiers, Tunis, Frankrijk, Portugal en Italië. Kurk is een plantaardig weefsel waarvan de cellen siberine bevatten, hetgeen de kurk isolerend, veerkrachtig, stroef en slijtvast maakt. De beste kwaliteit kurk voor het vervaardigen van hengelgrepen komt uit Portugal. Kurk groeit in

verschillende lagen op de kurkeik. De kurklagen die het verst verwijderd zijn van de bast zijn het dunst, het fijnst van structuur, het best geschikt voor hengelgrepen en het duurst. Vandaar dat een eerste klas kurk voor hengelgrepen nooit uit één stuk bestaat. Hij wordt opgebouwd uit dunne schijfjes die worden samengelijmd. Integeningstelling dus met een flessenkurk.

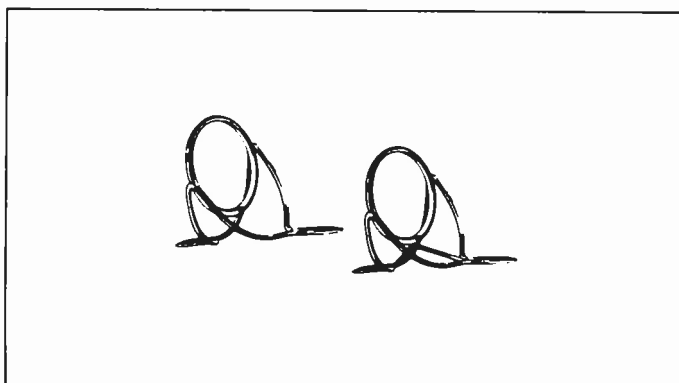
Omdat eerste klas Portugese kurk vooral de laatste tijd bijzonder duur is geworden, gebruiken de meeste hengel-fabrieken kunststof voor hun grepen. Kunststof is goedkoop en makkelijk en snel te verwerken. Om nog billijker te kunnen werken maakt men die handgreep soms in twee delen. Het gladde stuk van de hengel dat zich daar tussenin bevindt is echter zeer glibberig en erg hinderlijk tijdens het drillen. Desondanks noemt men zo'n tweedelig handvat een vechtgreep.

Voor de handgrepen van Fair Play hengels gebruiken wij natuurlijk Portugese kurk van topkwaliteit. Het is dan ook niet nodig onze handgrepen achteraf te plamuren. Deze handgrepen zijn afgewerkt met een duraluminium afdekplaat en een cone met afschroefbare stootknop. Op de zwaardere soorten hengels monteerden wij een vaste reelhouder, op de lichte soorten hengels gebruiken wij tapse reelringen. De handgrepen van deze hengels zijn echter zodanig geslepen, dat de bovenste reelring muurvast op de kurk vastloopt. Hetgeen een bijzonder deugdelijke bevestiging van de molen mogelijk maakt.

Handgrepen op Fair Play hengels zijn onberispelijk van structuur, zeer fijn gepolijst en voelen aan als zijden.

GELEIDERINGEN

Vaak leest men dat bepaalde hengels met **hardchrom** geleideringen zijn uitgevoerd. Maar dat is dan een jokkertje. Er bestaat geen metaalsoort die **hardchrom** heet. Chromen is een chemisch proces en **hardverchromen** berust dus op een procédé. Een **hardverchromde geleidering** is meestal van messing gemaakt en in een chroombad van een dun laagje hardchrom voorzien. Hardverchromde geleideringen zijn minder plomp dan gevoerde ringen, daarom lichter, dunner en vooral eleganter en ze kunnen onmogelijk inslijten. Daarom gebruiken wij op onze Fair Play hengels hardverchromde geleideringen en geven daar eveneens een garantie op van dertig jaar. Hardverchromde geleideringen van een uitstekende kwaliteit, zoals wij ze gebruiken, zijn kostbaar en daardoor exclusief geworden. Er zijn nog maar weinig hengelfabrieken die er gebruik van maken.

Hardverchromde geleideringen zonder en met brugversterking

LAKWERK

Al onze Fair Play hengels zijn met de hand gemaakt. Ook alle wikkelingen zijn handwerk.

Wanneer een geleidering op een Fair Play hengel gewikkeld is, krijgt hij met tussentijden van ongeveer zes uur, negen achtereenvolgende laklagen. Die diep doordringen in de wikkelzijden. Ring en hengel worden daardoor als het ware één stuk. Dit dus in tegenstelling tot de meeste fabriekshengels, waarvan de wikkelingen slechts eenmalig worden afgewerkt met twee-componenten vloeistof. Nadat onze wikkelingen naar behoren zijn afgewerkt, krijgen de hengels in hun geheel nog twee aflaklagen, die als een beschermende huid kunnen worden beschouwd.

Om Fair Play hengels goed te kunnen onderhouden, ze zijn het waard, bevelen wij de speciale hengelwas "Protex" aan. Fair Play hengels zijn namelijk attributen die een mensenleven kunnen meegaan en dus een behoorlijk onderhoud verdienen.

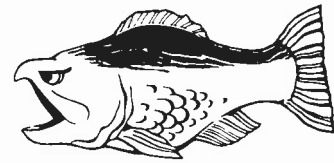
SPECIALISATIE

Vroeger werd de term "speciaalzaak" nog weleens gebezigd. Met als doel een onderscheid te kunnen maken tussen een winkel die uitsluitend hengelmateriaal verkocht en een dorpsbarbier die slechts drie maanden van het seizoen een dobbertje, een netje of een stoffige blinker te koop aanbood.

Zich specialiseren is momenteel iets heel anders.

Zich specialiseren betekent niet een massa-verkoop ter hand nemen, om op honderden vierkante meters oppervlak alles wat los en vast zit met "korting" te verhandelen; zich specialiseren betekent een bepaalde doelgroep voor ogen hebben en zich daarop richten. Zich niet wenden tot vissers die absoluut geen onderscheid kunnen maken, geen verschillen herkennen en daardoor op een prijskaartje afgaan, maar tot vissers die hun lesje zo zoetjes aan hebben geleerd. Die meer dan normaal gemotiveerd zijn en in staat zijn en groen van elkaar te onderscheiden.

De "verdwaasden" noemt men ze in sommige kringen. Wij zijn blij er zelf ook toe te behoren. Gek op mooi materiaal, om zo elegant mogelijk te kunnen vissen. Wij hebben ons er zelfs in gespecialiseerd.

HENGELBOUW

Het bouwen van hengels is iets heel anders dan een bestaande blank van de nodige onderdelen voorzien. Hengelbouw begint bij het ontwerpen van een blank, bij het berekenen dus van een kaal hengeldeel. Omdat er op de wereld weinig standaardblanks bestaan die in aanmerking komen voor onze Nederlandse omstandigheden, laten wij een groot aantal blanks zelf maken. Naar ons eigen ontwerp.

Als het onder andere om ultra-lichte en lichte spinhengels gaat, om brasemwerphengels, lichte hengels voor de penvisserij op karper, vlok hengels, ultra-lichte en lichte swingtiphengels, snoekbaarshengels en bepaalde type vlieghengels kunnen wij geen beroep doen op standaardblanks. Wij zijn dus verplicht onze eigen ideeën daarover uit te werken.

Daarnaast snijden wij nog een aantal hengels uit blanks die eigenlijk voor andere visserijen zijn bedoeld, maar die wij geschikt vinden ze op een verantwoorde wijze een ander gezicht te geven. Hengelbouwen is dus iets heel anders dan een handgreep monteren, ringen plaatsen en aflakken. De meeste Fair Play hengels die wij bouwen zijn dan ook zeer gespecialiseerde hengels, die gerust exclusief kunnen worden genoemd. Omdat ze nergens anders ter wereld worden gemaakt.

Zeker niet op de manier die wij voorstaan.

BUSSEN SERVICE

Wanneer u behoorlijke hengels bezit waarvan de pen-sluitingen echter zijn versleten, kunt u door ons altijd een busssluiting van metaal laten monteren. Dezelfde die wij op onze Fair Play hengels gebruiken.

Ook aparte stofdoppen van metaal zijn leverbaar.

Copyright: Jan Schreiner & Zoon

Foto's: Thomas Lont, J.A. Kessels en Frits Boshuizen

Voorplaat: snoekbaars, 121 cm, 23 pond, gevangen met 0.18 mm lijn op Winston Special Light. Gevangen door Frits Boshuizen.

VISSEN KENT GEEN ONDERWIJS

Vissen is een uitzonderlijke bezigheid. Men schaft zich een hengel aan, al naar eigen smaak, inzicht en financiële middelen, men zet zich langs de waterkant en op hetzelfde moment heeft men zich geschaard tussen de mensen die zich visser mogen noemen.

Vissen is een vreemd handwerk. Er bestaan leerscholen noch universiteiten die leerstof aandragen. Er bestaat onderwijs noch opleiding. Wat er van moet worden geweten - en dat is niet weinig -, moet men zichzelf eigen maken. Met behulp van gesprekken met andere vissers of door het lezen van boeken of artikelen. Het niveau dat men op die manier bereikt is zeer individueel en volledig afhankelijk van eigen inspanning, motivatie en kritisch vermogen. In ons vak zijn het ook niet allemaal koks die de gehaktballen draaien.

Op deze wijze probeert een ieder van ons zijn kennis over de sportvisserij te verdiepen, om het vissen te verheffen tot een uitermate boeiend spel. Is het wel een sport of een spel?

Sommigen spreken van een hobby, anderen van een liefhebberij, weer andere zeggen dat het een verdraaid leuke en romantische bezigheid is. In wezen echter, dunkt ons, is het een manier van leven. Ook al klinkt dat misschien overdreven. Denk er echter maar eens over na. Vissers die de sportvisserij als enige hobby beoefenen, brengen ieder uur van hun vrije tijd door aan de waterkant. En zij ervaren die tijd als de beste van hun leven.

Maatschappelijk en in het gezin, leven en handelen zij als ieder ander van ons, maar zodra het woord vissen valt, gaan ze tot een andere categorie mensen behoren. Tot een groep mensen die de kunst verstaat zich volkomen los te maken van hun dagelijkse besonjes en zich met hart en ziel overgeven aan een totaal andere bezigheid. Aan een in oorsprong noodzakelijke bezigheid, die echter is uitgegroeid tot een sport, een spel, een liefhebberij. Tot een cultuurverschijnsel op inter-

nationaal niveau. Tot een manier van leven.

Als het echter om de beste uren van iemands leven gaat, kan men zich dan veroorloven met knullig of onge-schikt materiaal langs de kant te verschijnen. In de wetenschap dat vrije tijd zeer kostbaar is en men er een levenlang mee moet toekomen?

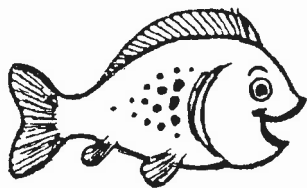
Wanneer men een zeker niveau in de sportvisserij heeft bereikt en meer inzicht heeft verworven, gaat men steeds beter begrijpen dat bepaalde materialen een heel bijzondere taak te vervullen hebben. Men gaat begrijpen dat ze onontbeerlijk zijn om van de visserij een werkelijk feest te maken. Mede omdat die materialen, wat aanzien betreft, ook iets over de man vertellen die ze gebruikt. Die materialen - een perfecte hengel bijvoorbeeld - geven iets prijs van de manier waarop er over de sportvisserij wordt gedacht. En over de plaats die deze sport in iemands leven inneemt.

Hengelmateriële zijn geen noodzakelijke hulpmiddelen, zoals een schop, een hark of een rozenschaar tuingereedschappen vertegenwoordigen, het zijn zeer persoonlijke eigendommen die de individuele smaak en kennis van de eigenaar uitstralen. Daarom zien veel vissers een schitterend ontworpen en prachtig uitgevoerde hengel als een soort visitekaartje. Niet als statussymbool, zoals weleens smalend en een tikje jaloers wordt gezegd, maar als bewijs van de belangrĳkheid die de sportvisserij in hun leven inneemt. Een bewijs dat aantoon dat geweten wordt waarmee men bezig is.

Een hengel is voor hen niet zomaar een stok met ringen. Geen eenheidsworst die in ieder dorp te koop is. Zo'n hengel betekent voor hen een kameraad voor het leven. Een voorwerp met karakter. Met een karakter dat precies met hun eigen karakter overeenstemt.

Vissen is een manier van leven. Een ieder maakt er van wat binnen zijn vermogen ligt. Aan kennis, ervaring, smaak en inzicht.

Dat is de reden waarom er ook Fair Play hengels bestaan.

GRIELLE

Fair Play hengels in een Grielle uitvoering, zijn hengels die nergens anders ter wereld worden gemaakt. Zij zijn uiteraard niet goedkoop, maar de meest kritische hengelliefhebber zal moeilijk zijn verbazing kunnen onderdrukken als hij ze in handen neemt. Omdat Grielle hengels aan de eenzame top staan op het gebied van hengelbouw.

Fair Play Grielle hengels worden uitsluitend gebouwd op bestelling. Prijs en afleveringsdatum in overleg met de koper.

Als u toevallig eens in Amsterdam bent, moet u even binnenstappen om te kijken wat wij onder hengelbouw verstaan.

Wij hebben altijd wel een paar Grielle hengels in bewerking. Een artistiek staaltje van meesterschap.

